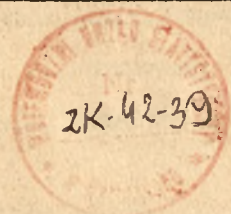

WOJEWÓDZKI URZĄD STATYSTYCZNY
W WAŁBRZYCHU

Do użytku służbowego

Egz nr. 6

**MIGRACJE LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WAŁBRZYSKIM
W LATACH 1975-1981 NA TLE
SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ**

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA	3
UWAGI METODYCZNE	4
UWAGI ANALITYCZNE	6

SPIS TABLIC

	Tabl.	Str.
Migracje ludności w latach /1975-1981/	1	33
Migracje wewnętrzne ludności ogółem, wewnątrz województwa i między województwami /1975-1981/	2	34
Migracje wewnętrzne ludności według grup wiekowych /1975-1981/	3	35
Migracje wewnętrzne ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym /1975-1981/	4	37
Migracje wewnętrzne ludności według poziomu wykształcenia /1975-1981/	5	39
Migracje wewnętrzne ludności z wykształceniem wyższym, /1975-1981/	6	40
Migracje wewnętrzne ludności według stanu cywilnego /1975-1981/	7	41
Migracje wewnętrzne ludności według przyczyn /1975-1981/	8	42
Migracje wewnętrzne ludności według działów gospodarki narodowej i stosunku do pracy /1975-1981/	9	43
Migracje wewnętrzne ludności według źródła utrzymania /1975-1981/	10	45
Migracje wewnętrzne ludności według zawodu wykonywanego /1975-1981/	11	46
Migracje wewnętrzne ludności według wybranych województw /1975-1981/	12	48
Migracje ludności w miastach i na wsi /1975-1981/	13	49

SPIS WYKRESÓW

Ludność województwa wałbrzyskiego w latach/1975-1981/.....	x	12
Ludność według płci i wieku w 1981 r.	x	16
Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej województwa wałbrzyskiego w latach/1975-1981/.....	x	16
Migracje ludności w województwie wałbrzyskim w latach/1975-1981/	x	23
Saldo migracji w latach/1975-1981/	x	24
Migracje wewnątrz województwa i między województwami w latach/1975- 1981/.....	x	27
Migracje według kierunków przemieszczeń /1975-1981/	x	28

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja jest pierwszym opracowaniem Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego prezentującym w tak szerokim ujęciu zagadnienie migracji na tle sytuacji społeczno-gospodarowej województwa.

Publikacja składa się z części metodycznej, analitycznej i tabelarycznej. Część metodyczna zawiera wyjaśnienia podstawowych pojęć z zakresu demografii. W części analitycznej scharakteryzowano sytuację społeczną i gospodarczą, kształtowanie się struktur demograficznych oraz problematykę migracji ludności w przekrojach: czasowym, przestrzennym i cech demograficznych.

Dołączona część tabelaryczna obejmuje dane liczbowe w różnorodnych podziałach i grupowaniach umożliwiającycy ocenę rozmiarów i natężenia ruchu wędrownego oraz jego tendencji.

Oddając do rąk Czytelników niniejszą publikację wyrażam nadzieję, że będzie ona przydatna jako podstawowa informacja dotycząca przemieszczeń ludności.

Jednocześnie proszę o uwagi, które wykorzystamy przy następnych opracowaniach.

mgr Zofia Jankowska

Z. Jankowska
DYREKTOR

Wojewódzkiego Urzędu
Statystycznego

UWAGI METODYCZNE

1. Zakres i źródła informacji.

W opracowaniu dokonano ogólnej analizy procesu przemian demograficznych, ze szczególnym uwzględnieniem ruchów migracyjnych ludności w uwarunkowaniach społecznych i gospodarczych województwa walbrzyskiego.

Publikacja obejmuje trzy rozdziały:

- rozdział I zawiera informacje o położeniu geograficznym i warunkach naturalnych województwa, a także ogólną charakterystykę gospodarki z podkreśleniem roli i znaczenia trzech podstawowych dla regionu działów gospodarki narodowej, tj. przemysłu, rolnictwa oraz turystyki i wypoczynku,
- rozdział II poświęcony jest kształtowaniu się struktur demograficznych i zawodowych ludności; ujmując dane o liczbie, rozmieszczeniu, strukturze i zatrudnieniu ludności w latach 1975 - 1981. W analizie demograficznej oparto się na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego z 1978 r.; dane dotyczące stanu ludności w miastach i na wsi w podziale na płeć ustalone dla okresu 1975-1977, stosując odpowiednią metodę obliczeń. Prezentowanie struktury ludności według wieku ze względu na brak pełnej informacji ograniczono do lat 1978-1981,
- w rozdziale III scharakteryzowano ruchy migracyjne w latach 1975-1981 określając ich wielkość, natężenie, strukturę i przyczyny. Informacje dotyczące migracji według województw przedstawiono z pominięciem roku 1975, ze względu na brak danych.

Do opracowania struktury gospodarczej województwa /rozdział I/ wykorzystano dane liczbowe zawarte w rocznikach statystycznych GUS i WUS.

Podstawą analizy struktur demograficznych były tablice wynikowe GUS, sporządzane w oparciu o sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego z ruchu naturalnego ludności dotyczącą:

- urodzeń - na formularzu o symbolu Mz-k-10 "zgłoszenie urodzenia noworodka",
- małżeństw - na formularzu o symbolu D-N1 "Karta statystyczna zawarcia małżeństwa",
- zgonów - na formularzu "Karta statystyczna do karty zgonu",

oraz sprawozdań organów ewidencji ruchu ludności z:

- zameldowań na pobyt stały - na formularzu o symbolu E-1 "Zgłoszenie pobytu stałego",
- wymeldowań na stałe za granicę - na formularzu o symbolu LW-1 "Karta statystyczna dotycząca wymeldowania za granicę na stałe",

Analizę struktury zawodowej ludności przeprowadzono na podstawie sprawozdań o stanie i ruchu zatrudnionych /formularz o symbolu Z-01/.

2. Definicje podstawowych pojęć stosowanych w publikacji.

Demografia - nauka o prawidłowościach rozwoju ludności w konkretnych warunkach gospodarczych i społecznych badanego terytorium; zajmuje się statystyczno-analitycznym opisem stanu i struktury ludności oraz badaniami i oceną zmian wynikających z dotychczasowego i przewidywanego ruchu naturalnego i wędrownego /Jerzy Zdzisław Holzer/.

Populacja - ogół osób zamieszkujących dane terytorium, lub ogół osób określonej zbiorowości.

Przyrost naturalny - różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie,

Przyrost rzeczywisty - suma /różnica/ przyrostu /ubytku/ wywołanego migracjami i przyrostu naturalnego ludności.

Urbanizacja - udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności.

Zgodnie z definicją GUS "urbanizacja to wielostronny proces przetwarzania społeczności wiejskiej w miejską, w wyniku wzrostu udziału ludności pracującej w zawodach nierolniczych.

Współczynnik gęstości zaludnienia /gęstość zaludnienia/ - liczba ludności przypadająca na 1 km² powierzchni badanego terytorium.

Ekonomiczne grupy wieku - określa się trzy podstawowe ekonomiczne grupy wieku:

- wiek przedprodukcyjny,
- wiek produkcyjny /wiek zdolności do pracy/,
- wiek poprodukcyjny.

W grupie produkcyjnej stosuje się trzy warianty klasyfikacji:

- 18 - 64 lata - mężczyźni i 18 - 59 kobiety,
- 18 - 59 lat - mężczyźni i 18 - 54 kobiety,
- 16 - 59 lat - mężczyźni i 16 - 54 kobiety.

Najbardziej zbliżony do rzeczywistych warunków Polski jest wariant określający wiek przedprodukcyjny na 0 - 17 lat, wiek produkcyjny na 18 - 64/59 lat i wiek poprodukcyjny na 64/60 lat i więcej.

Współczynnik ludności produkcyjnej - udział ludności produkcyjnej w ogólnej liczbie ludności.

Współczynnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym - liczba osób w wieku nieprodukcyjnym /przed-i poprodukcyjnym/ na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Współczynnik maskulinizacji - liczba mężczyzn przypadająca na 100 kobiet.

Współczynnik feminizacji - liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Zatrudnienie - liczba zatrudnionych w gospodarce społecznej pracowników pełnozatrudnionych /łącznie z sezonowymi i zatrudnionych dorywczo/ oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, pozostających w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania. Do stanu zatrudnienia nie zalicza się uczniów.

Współczynnik aktywności zawodowej - stosunek liczby zatrudnionych w określonej zbiorowości do ogólnej liczby ludności tej zbiorowości.

Ludność czynna zawodowo - ludność wykonująca pracę, która przynosi im zarobek lub dochód, bez względu na miejsce i czas trwania tej pracy oraz ludność chwilowo nie pracująca /urlop bezpłatny do 3 miesięcy, przejściowa przerwa w pracy spowodowana warunkami atmosferycznymi, zmianą miejsca pracy/.

Ludność bierna zawodowo - osoby posiadające wyłącznie niezarobkowe źródło utrzymania lub pozostające na utrzymaniu innych osób.

Migracje /wędrowki/ ludności - fakty przemieszczeń ludności, które wynikają ze zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu; dokonują się w ramach granic terytorialnych kraju i polegają na przekroczeniu granicy jednostki administracyjnej lub też wykraczają poza istniejące granice państwa. Procesy te określa się także mianem mobilności przestrzennej lub geograficznej.

Ze względu na obszar, na terenie którego odbywa się wędrowka, migracje dzieli się na:

- zewnętrzne /zagraniczne/,
- wewnętrzne /wewnątrzpaństwowe/.

Na migracje zewnętrzne składa się:

- emigracja /wyjazd za granicę/,
- imigracja /przyjazd z zagranicy/.

W migracjach wewnętrznych wyróżnia się ruch:

- międzywojewódzki,
- wewnątrzwojewódzki.

W Polsce do ruchów wędrowkowych zalicza się zmiany miejsca zamieszkania między miejscowościami nie należącymi do tej samej jednostki administracyjnej /miasta, gminy/.

Zmiany miejsca zamieszkania odbywające się na terenie tej samej jednostki administracyjnej nie są uwzględnione w bieżącej sprawozdawczości - noszą one nazwę wędrowek lokalnych.

Ze względu na czas przebywania w nowym miejscu zamieszkania /pobytu/ wyróżnia się migracje:

- stałe, czyli zmianę stałego miejsca zamieszkania,
- czasowe /sezonowe i okresowe/, tzn. zmiany stałego miejsca zamieszkania tylko na pewien okres, po którym następuje powrót do poprzedniego miejsca zamieszkania,
- wahadłowe, wynikające z konieczności dojazdu do pracy, szkoły itp.

W ruchu wędrowkowym ludności, określa się:

- napływ - ogół osób przybywających na stałe w badanym okresie na określony teren,
- odpływ - ogół osób wyjeżdżających na stałe w badanym okresie z określonego terenu,
- saldo migracji, czyli różnica między napływem, a odpływem ludności /jeżeli napływ jest większy od odpływu, wówczas saldo jest dodatnie, w przeciwnym przypadku ma wartości ujemne/.

UWAGI ANALITYCZNE

1. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARZA WOJEWÓDZTWA WAŁBRZYSKIEGO

1. Położenie geograficzne i warunki naturalne.

Województwo wałbrzyskie obejmuje 4168,4 km², tj. 1,33 % powierzchni kraju. Leży w południowo-zachodniej części Polski. Na zachodzie sąsiaduje z województwem jeleniogórskim, na północy z legnickim, na północnym wschodzie z wrocławskim, na wschodzie z opolskim, a na południu graniczy z CBRŚ na odcinku 212 km, co stanowi 42,7 % ogólnej długości jego granic. Podzielone jest na 44 jednostki administracyjne - 14 miejskich, 17 miejsko-gminnych i 13 gminnych. Według stanu w dniu 31 grudnia 1981 r. na obszarze tym mieszkało 718,4 tys. osób, tj. 2,0 % ludności kraju.

Wałbrzyskie jest bardzo zróżnicowane pod względem rzeźby i ukształtowania terenu. Można tu wyodrębnić dwa mikroregiony:

- Przedgórze Sudeckie - o powierzchni około 1900 km², obszar przemysłowo-rolniczy, wyżyny o dużej atrakcyjności krajoznawczej,
- Sudety Środkowe i Wschodnie - o powierzchni około 2300 km², góry średniej wysokości o walorach zarówno turystyczno-wypoczynkowych jak i krajoznawczych.

Ze względu na różnice w wysokościach geograficznych na niewielkim obszarze - w poszczególnych regionach występują odmienne warunki klimatyczne, a stany pogody charakteryzuje stosunkowo mała stabilność. Wpływa to z kolei na roślinność i zagospodarowanie ziemi. Przedgórze Sudeckie jest obszarem o łagodnym klimacie, najdłuższym okresie wegetacji i najwyższej średniej temperaturze, dającym dzięki dobrym glebom plony stawiające ten region w czołowie krajowej. Na obszarze Sudetów klimat jest ostrzejszy, okres wegetacji krótszy, a gleby gorsze. Dominują tu użytki zielone i lasy.

W województwie występuje wiele bogactw naturalnych, wśród których znajdują się: węgiel kamienny, gliny i łupki ogniotrwałe, kamienie budowlane i drogowe, baryt, rudy niklu, kamienie półszlachetne oraz znaczne zasoby wód mineralnych.

Duże uprzemysłowienie oraz wysoki wskaźnik urbanizacji wywierają negatywny wpływ na środowisko naturalne - zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza występuje zwłaszcza w okolicach Wałbrzycha i Nowej Rudy.

Warunki naturalne i długotrwała działalność człowieka na tym terenie spowodowały, że krajo-
braz województwa jest bardzo zróżnicowany i urozmaicony.

2. Struktura gospodarcza województwa wałbrzyskiego.

Położenie geograficzne województwa wpływa na kierunki i nasilenie procesów gospodarczych. Bogate zasoby surowców naturalnych spowodowały koncentrację przemysłu, dobre gleby Przedgórze Sudeckiego sprzyjają rozwojowi rolnictwa, walory krajoznawcze, odpowiedni klimat i obecność wód mineralnych stwarzają znakomite warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku wraz z lecznictwem uzdrowiskowym. To wszystko decyduje o charakterze gospodarczym regionu i dominującej funkcji tych działów gospodarki.

Przemysł

Województwo wałbrzyskie należy do najbardziej uprzemysłowionych regionów w Polsce. Przemysł zlokalizowany jest głównie w północno-zachodniej części województwa. W historycznym procesie uprzemysłowienia i rozwoju gospodarczego najważniejszą rolę odegrał przemysł włókienniczy oraz górnictwo węgla kamiennego.

Obecnie w wałbrzyskim dominuje przemysł wydobywczy. Eksploatuje się tu: węgiel kamienny, głównie koksujący /w rejonie Wałbrzycha i Nowej Rudy/, łupki ogniotrwałe występujące jako surowiec towarzyszący złożom węgla kamiennego /w rejonie Nowej Rudy/, gliny ogniotrwałe /w Jaroszowie koło Strzegomia/, kaolin /w Żarowie/, baryt /w Boguszowie-Gorcach/, granit /w rejonie Strzegomia/, melafir /okolice Nowej Rudy i Wałbrzycha/, piaskowce /w rejonie Radkowa/.

Do najważniejszych ośrodków przemysłowych należą:

- Wałbrzych - z rozwiniętym przemysłem: węglowym, ceramiki szlachetnej, lekkim, szklarskim i elektromaszynowym,
- Świdnica - z przemysłem: elektromaszynowym, lekkim i drzewnym,
- zespół Dzierżoniów-Bielawa-Pleszyce - z dużą koncentracją przemysłu lekkiego oraz elektroniecznego,
- a także:
- Nowa Ruda - z przemysłem węglowym, lekkim i materiałów budowlanych,
- Ząbkowice Śląskie - z przemysłem elektromaszynowym,
- Kłodzko - bez wyraźnej ukształtowanej specjalizacji,
- Bystrzyca Kłodzka - z przemysłem drzewnym i papierniczym,
- Świebodzice - z przemysłem elektromaszynowym, lekkim i spożywczym.

Istnieje też wiele ośrodków przemysłowych o randze lokalnej, takich jak: Walim /przemysł lekki/, Strzegom /przemysł maszynowy/, Żarów i Jarosław /przemysł materiałów ogniotrwałych i chemiczny/, Bardo /przemysł papierniczy/, Szczytna i Polanica Zdrój /przemysł szklarski/.

Ogółem na terenie województwa działa 1379 uspołeczniionych zakładów przemysłowych, tj. 2,3 % ogólnej liczby zakładów w kraju. Najliczniej reprezentowane są zakłady o profilu zaliczanym do grup gałęzi: przemysłu lekkiego - 354, elektromaszynowego - 328, spożywczego - 287, mineralnego - 138, drzewno-papierniczego - 117.

Przemysł województwa daje 2,5 % produkcji globalnej wytwarzanej w kraju. Wartość tej produkcji /wg cen porównywalnych z I I 1979 r./ na koniec 1981 r. wynosiła 59,4 mld zł, stawiając wałbrzyskie na 12 miejscu wśród województw.

Przedsiębiorstwa przemysłowe w końcu 1981 r. dysponowały środkami trwałymi, których wartość stanowiła 1,9 % majątku trwałego kraju /18 miejsce/. Nakłady inwestycyjne na ten dział gospodarki wyniosły 2,2 mld zł, tj. 1,4 % nakładów zrealizowanych w kraju /22 miejsce/.

R o l n i c t w o

Użytki rolne zajmują w województwie 60,1 % całej jego powierzchni przy średniej krajowej 60,5 %.

Można tu wyróżnić trzy strefy o różnych dla rozwoju rolnictwa walorach klimatyczno-glebowych:

- północno-wschodnią /przedpole Sudetów/,
- kotliny śródgórskie,
- obszary górskie.

Pierwsza z wymienionych stref posiada bardzo korzystne warunki, sprzyjające rozwojowi produkcji rolnej. Obejmuje około 130 tys. ha użytków rolnych, w większości ziem bardzo urodzajnych. Są tu znakomite warunki do uprawy zbóż, rzepaku, buraków cukrowych, kukurydzy i innych, jak również do hodowli zwierząt gospodarskich. W tej części województwa skupuje się prawie 80,0 % zboża, zdecydowaną większość buraków cukrowych, połowę mleka i żywoa. Kotliny śródgórskie charakteryzują się gorszymi warunkami naturalnymi dla rozwoju produkcji rolnej.

W miarę wzrostu wysokości pogarsza się jakość gleb, klimat staje się ostrzejszy, zmienia się struktura użytków rolnych.

Obszary górskie, posiadają trudne warunki przyrodniczo-rolnicze i są głównie terenami hodowlanymi.

Uzyskiwane w ostatnim pięciolecu 1976 - 1980 średnie plony czterech zbóż i ziemniaków były wyższe niż w kraju i wyniosły odpowiednio 31,3 q/ha /kraj 24,8 q/ha/ i 183 q/ha /kraj 177 q/ha/. Gorzej plonowały buraki cukrowe - w województwie były o 32 q/ha niższe niż w kraju. W 1981 r. plony czterech zbóż stawiały województwo na 6, a ziemniaków na 16 miejscu w kraju. Osiągnięcia drugiej obok upraw dziedziny gospodarki rolnej, tj. hodowli zwierząt gospodarskich obrazują wskaźniki obsady na 100 ha użytków rolnych. W 1981 r. /stan w czerwcu/ na 100 ha UR przypadało: 43,1 sztuk owiec /3 miejsce w kraju/, 67,4 sztuk bydła /12 miejsce w kraju/ i 76,9 sztuk trzody chlewnej /43 miejsce w kraju/.

Turystyka, wypoczynek, lecznictwo uzdrowiskowe

Województwo wałbrzyskie jest jednym z nielicznych regionów w Polsce, zapewniających czynny wypoczynek poprzez różnorodne jego formy w ciągu całego roku. Stanowi teren bardzo interesujący z punktu widzenia krajoznawczego, daje również szerokie możliwości leczenia uzdrowiskowego i klimatycznego.

Czynnikami decydującymi o atrakcyjności i popularności turystycznej województwa są przede wszystkim:

- liczne i dogodne szlaki turystyki pieszej i motorowej oraz dobre na ogół powiązania ich z bazą komunikacyjną, noclegową i żywieniową,
- interesujące obiekty przyrodnicze oraz liczne i ciekawe zabytki kultury materialnej,
- atrakcyjne punkty widokowe przy trasach turystycznych,
- liczne miejscowości klimatyczne i uzdrowiskowe o znaczeniu międzynarodowym i ogólnokrajowym,
- dobre warunki do uprawiania sportów zimowych.

Turystyczna baza noclegowa według stanu w dniu 31 VII 1981 r. obejmowała 9600 miejsc /14 miejsce w kraju/ z tego 60,9 % całorocznych.

Obiekty wczasowo-wypoczynkowe natomiast posiadały 14892 miejsca noclegowe /11 pozycja w kraju/, z czego 85,7 % stanowiły miejsca całoroczne.

Głównymi dysponentami obiektów wczasowych były zakłady pracy /43,9 % miejsce/ i Fundusz Wczasów Pracowniczych /39,6 %/.

Dzięki bogactwu źródeł mineralnych oraz walorom klimatycznym województwo wałbrzyskie jest obszarem o największym zagęszczeniu uzdrowisk w Polsce. Wody tego regionu to przeważnie szorawy, występują też wody radocenne, siarkowe, naturalne cieplice o temperaturze 24-29°C oraz źródła arsenowe. Większość źródeł odznacza się dużą wydajnością.

Uzdrowiska znajdujące się na terenie województwa wałbrzyskiego to: w okolicach Wałbrzycha - Szczawno Zdrój i Jedlina Zdrój, na obszarze regionu kłodzkiego - Kudowa Zdrój, Duszniki Zdrój, Polanica Zdrój, Lądek Zdrój i Długopole Zdrój oraz w pobliżu Niemczy - Przerzeczyń Zdrój.

Wszystkie uzdrowiska województwa dysponują różnorodnymi urządzeniami balneologicznymi i fizykoterapeutycznymi, a ich zakres leczniczy jest bardzo szeroki.

Istotne znaczenie dla kształtowania warunków życia mieszkańców mają także pozostałe działy i dziedziny gospodarki.

Budownictwo

Ten dział gospodarki odgrywa bardzo ważną rolę w rozwoju każdego regionu. Jego potencjał produkcyjny decyduje bowiem o możliwościach i przebiegu procesów inwestycyjnych i remontowo-modernizacyjnych.

Na obszarze województwa działało w 1981 roku 19 przedsiębiorstw budowlano-montażowych, z tego 16 państwowych i 3 spółdzielcze.

Przekrój gałęziowy obejmował 10 jednostek budownictwa ogólnego, 6 specjalistycznego, 2 produkcyjno-usługowego i 1 jednostkę pomocniczą budownictwa.

Produkcja podstawowa zrealizowana w 1981 r. przez przedsiębiorstwa budowlane wynosiła 3,5 mld zł - dawało to województwu 20 miejsce w kraju. Z ogólnej wartości tej produkcji - 1,9 mld zł, tj. 52,5 % wykonały przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa.

Zwraca uwagę dużo zaangażowanie budownictwa w działalność nie związaną bezpośrednio z inwestycjami. Udział robót inwestycyjnych w wartości produkcji podstawowej w 1981 r. wyniósł 52,6 % przy średniej krajowej 65,8 %.

Transport

Gospodarka województwa wałbrzyskiego charakteryzuje się znacznie większą ilością masy towarowej wywożonej z tego terenu niż przywożonej z innych regionów kraju.

Gęstość linii kolejowych i dróg publicznych twardych jest w województwie wyższa niż średnio w kraju. W 1981 roku na 100 km² powierzchni przypadło 14,5 km linii kolejowych i 64,1 km dróg publicznych o nawierzchni twardej. Pod tym względem województwo zajmowało odpowiednio 2 i 5 miejsce w kraju.

Rejonowa Dyrekcja Kolei Państwowych, obejmująca swoim zasięgiem teren całego województwa /z wyjątkiem sieci kolejowej na terenie gminy Przeworno, podległej dyrekcji w Opolu/ eksploatuje 20 linii o łącznej długości około 600 km toru, w tym 70 km linii zelektryfikowanych.

Państwowa Komunikacja Samochodowa posiadająca na terenie województwa cztery Oddziały: w Dzierżoniowie, Kłodzku, Świdnicy i Wałbrzychu obsługuje ponad 1000 linii autobusowych. Szczególnie duże nasilenie przejazdów występuje na trasach łączących Wałbrzych z pobliskimi ośrodkami przemysłowymi, takimi jak: Głuszycą, Boguszów-Gorce, Walim, Mieroszów.

Handel rynkowy

Województwo wałbrzyskie na koniec 1981 r. posiadało 4302 uspołecznione punkty sprzedaży detalicznej oraz 566 uspołeczniionych zakładów gastronomicznych, tj. odpowiednio 2,4 i 2,9 % sieci krajowej.

Na 1 punkt sprzedaży detalicznej przypadło 167 osób, przy średniej krajowej - 198.

Z ogólnej liczby uspołeczniionych punktów sprzedaży detalicznej - 3023 to sklepy o łącznej powierzchni 306 tys. m². Na 1 sklep przypadło w 1981 r. 238 mieszkańców, przy analogicznym wskaźniku dla kraju - 301 mieszkańców.

Średnia sprzedaż handlu detalicznego przypadająca na 1 mieszkańca wynosiła w 1981 r. 33,3 tys. zł, przy średniej krajowej - 34,1 tys. zł.

Gospodarka komunalna

Województwo wałbrzyskie ma dobrą rozwiniętą, choć w znacznym stopniu wyeksploatowaną infrastrukturę techniczną, bowiem na 31 miast wszystkie wyposażone są w sieć wodociągową, 30 w sieć kanalizacyjną, 28 w gazową. W 10 miastach istnieje komunikacja miejska.

Z sieci wodociągowej korzystało w 1981 r. 94,3 % ludności miejskiej, przy średniej krajowej 87,8 %, a z sieci kanalizacyjnej 87,3 % ludności miejskiej /średnia krajowa - 78,8 %/.

Region ten należy do najlepiej zgazyfikowanych obszarów w kraju. Z sieci gazowej korzystało w 1980 r. 82,7 % ludności miejskiej województwa, przy średniej krajowej 64,0 %, /4 miejsc w kraju/.

Środki komunikacji miejskiej obsługiwały 681 linii, przewożąc średnio w roku około 108,9 mln pasażerów.

Gospodarka mieszkaniowa

Problemy mieszkaniowe należą w województwie do najtrudniejszych. Istniejące zasoby charakteryzuje duży udział starej substancji oraz znaczne ubytki wynikające z eksploatacji złóż węgla kamiennego. Słabe jest przy tym tempo oddawania nowych mieszkań.

W 1981 r. zasoby mieszkaniowe województwa obejmowały 213,1 tys. mieszkań, tj. 2,1 % zasobów krajowych. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 54,4 m² przy średniej krajowej 54,7 m², w tym w miastach odpowiednio 50,0 m² i 50,2 m².

W latach 1976-1981 oddano do użytku 20,9 tys. mieszkań, z tego 19,2 tys. w miastach. Wskaźnik oddanych mieszkań na 1000 ludności odbiegał znacznie od średniej krajowej - w 1981 r. wyniósł 10,5, stawiając województwo na ostatnim miejscu w kraju.

Przyrost zasobów spowodował obniżenie wskaźnika zaspokojenia ogółem z 1,18 osób na 1 izbę w 1975 roku do 1,08 w 1981 roku. Wskaźnik ten w miastach zmalał odpowiednio z 1,23 do 1,10,

był jednak wyższy od krajowego, wynoszącego 1,04 osób/izbę.

Korzystniejsza sytuacja pod tym względem występuje na wsi. W 1981 roku wskaźnik zagęszczenia wyniósł 1,04 osób/izbę i był znacznie niższy niż w kraju /1,19 osób/izbę/.

Oświata i wychowanie, ochrona zdrowia i opieka społeczna, kultura i sztuka

W roku szkolnym 1981/82 na terenie województwa wałbrzyskiego działało 491 placówek wychowania przedszkolnego, z tego: 225 przedszkoli, 81 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych i 185 ognisk przedszkolnych. Opiekę przedszkolną objęto łącznie 25429 dzieci, tj. około 52 % ogólnej liczby dzieci w wieku 3-6 lat. Odsetek dzieci 6-letnich wynosił około 97 %. Na jedno przedszkole przypadało średnio 68 dzieci /w kraju - 71/, a na 100 miejsc w przedszkolach 104 dzieci /kraj - 115/.

Sieć szkół w województwie wałbrzyskim jest dobrze rozwinięta i obejmuje 238 szkół podstawowych, 74 szkoły niepełne średnie, 144 szkoły średnie /z tego: 111 szkół zawodowych i 33 licea ogólnokształcące/, 28 szkół policealnych, 6 szkół artystycznych I stopnia oraz 3 filie Politechniki Wrocławskiej.

W szkołach wszystkich szczebli w roku szkolnym 1981/82 uczyło się 121797 osób, tj. 17,0 % ogólnej liczby ludności województwa.

W szkołach podstawowych /dla niepracujących, specjalnych i dla pracujących/ naukę pobierało 80160 uczniów, w liceach ogólnokształcących 8217 oraz w szkołach zawodowych 32708 uczniów. W filiach Politechniki Wrocławskiej studiowało 712 osób.

Dążę ochrony zdrowia w 1981 r. stanowiło: 25 szpitali, 154 przychodnie, 42 ośrodki zdrowia, 79 aptek, 16 punktów aptecznych oraz 85 żłobków.

W szpitalach ogólnych było 5668 łóżek, tj. 78,9 w przeliczeniu na 10 tys. ludności; dawało to województwu 2 miejsce w kraju /po województwie stołecznym warszawskim/.

Trzeba jednak zaznaczyć, że poza Szpitalem Specjalistycznym Zespołu Opieki Zdrowotnej dla Górników /338 łóżek/, pozostałe mieszczą się w starych obiektach, wymagających ciągłych remontów i modernizacji.

Żłobki dysponowały 5957 miejscami, tj. 5,6 % miejsc w kraju. Przebywało tu w ciągu roku 8829 dzieci.

Liczba zatrudnionych lekarzy w 1981 r. wynosiła 1057, a lekarzy dentystów 278. Wskaźnik na 10 tys. ludności wyniósł odpowiednio: 14,7 lekarzy i 3,9 lekarzy dentystów.

Sieć instytucji kulturalnych tworzą w województwie dwa teatry - dramatyczny i lalki, 8 placówek muzealnych, filharmonia, salony BWA oraz biblioteki i kina.

W 1981 r. działało łącznie 60 kin stałych i ruchomych. Liczba miejsc na widowni w kinach stałych wynosiła 18552, co w przeliczeniu na 1000 ludności dawało województwu 1 miejsce w kraju.

Rozwój czytelnictwa zapewniały 464 placówki, tj.: 44 biblioteki, 138 filii i 282 punkty biblioteczne. Księgozbiór w woluminach, przeliczony na 1000 ludności wynosił 3126, tj. o 395 więcej niż średnio w kraju /14 miejsce wśród województw/.

W nurcie artystycznej kultury profesjonalnej mieszczą się m. innymi festiwale muzyczne: Chopinowski w Dusznikach Zdroju, Moniuszkowski w Kudowie Zdroju, Muzyki Rosyjskiej i Radzieckiej w Łądku Zdroju oraz Wieniawskiego w Szczytnie Zdroju.

II. KSZTAŁTOWANIE SIĘ STRUKTURY DEMOGRAFICZNEJ

1. Rozwój liczby i rozmieszczenie ludności.

Ludność województwa wałbrzyskiego, jak i pozostałych województw zachodnich stanowi z historycznego punktu widzenia nietypowy wyjątek w procesie powstawania i rozwoju. Starsza generacja ludności to konglomerat repatriantów z Francji, Belgii, Niemiec, zachodnich terenów Związku Radzieckiego, osadników z Polski centralnej i innych, czasem odległych stron świata. Ludność z roczników 1945-1980, stanowiąca ponad połowę ogólnej liczby mieszkańców, w większości urodziła się już na terenie obecnego województwa.

Po zakończeniu działań wojennych powstał trudny problem zasiedlenia miast i wsi, zorganizowania administracji, uruchomienia zakładów przemysłowych, szkolnictwa, handlu, rzemiosła, usług, ochrony zdrowia itd. Atutem w organizowaniu życia na tych terenach była zachowana w znacznym stopniu zabudowa, tj. obiekty przemysłowe i budynki mieszkalne. Niemal natychmiast po zakończeniu wojny rozpoczął swoją działalność przemysł /przede wszystkim wydobywczy/ i w dalszej kolejności zaczęły funkcjonować pozostałe działy gospodarki narodowej.

Województwo wałbrzyskie zostało utworzone w wyniku wprowadzonej reformy administracyjnej dnia 1 czerwca 1975 r. Nowa jednostka administracyjna powstała z byłych powiatów: bystrzyckiego, kłodzkiego, noworudzkiego, ząbkowickiego; miast i powiatów: Świdnica i Wałbrzych; powiatu dzierżoniowskiego /bez gmin Jordanów i Łagiewniki/, gminy Czarny Bór z powiatu kamiennogórskiego i gminy Przeworno z powiatu strzelińskiego.

Liczbę ludności nowego województwa ustalono szacunkowo na podstawie ostatecznych wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 1970 r. i po uwzględnieniu nowego podziału kraju. Stanowiła ona podstawę do wyliczeń w latach następnych. Zgodnie z tym w dniu 31 XII 1977 r. ludność województwa liczyła 720497 osób. Tymczasem wyniki ostateczne Narodowego Spisu Powszechnego z 1978 r. wykazały, że na terenie województwa wałbrzyskiego według stanu w dniu 31 XII 1978 r. mieszkało 712256 osób. Ten wysoki spadek liczby mieszkańców - o 8241 osób - w ciągu 1 roku nie mógł być spowodowany zjawiskami ruchu naturalnego i wędrówkowego ludności, lecz powstał w wyniku błędnego szacunku już w 1975 r. tj. w momencie powstania województwa. W związku z powyższym, w niniejszej publikacji przyjęto jako podstawę do obliczeń liczbę mieszkańców według stanu w dniu 31 XII 1978 r. Ludność w latach 1975-1977 oraz 1979-1981 obliczono przyjmując za wielkość wyjściową liczbę mieszkańców według danych ostatecznych Narodowego Spisu Powszechnego z 1978 r. oraz dane dotyczące:

- liczby urodzeń żywych w latach 1975-1981,
- liczby zgonów w latach 1975-1981,
- liczby osób zameldowanych na pobyt stały w latach 1975-1981,
- liczby osób wymeldowanych z pobytu stałego w latach 1975-1981,
- różnicy między saldami ludności zameldowanej na pobyt czasowy ponad 2 miesiące za lata 1978 i 1980 uwzględnionej dla 1981 r.

Przeliczeń liczby ludności w latach 1975-1977 dokonano według wzoru:

$$L_t = L_{t+1} - U_{t+1} + Z_{t+1} - N_{t+1} + O_{t+1}$$

gdzie:

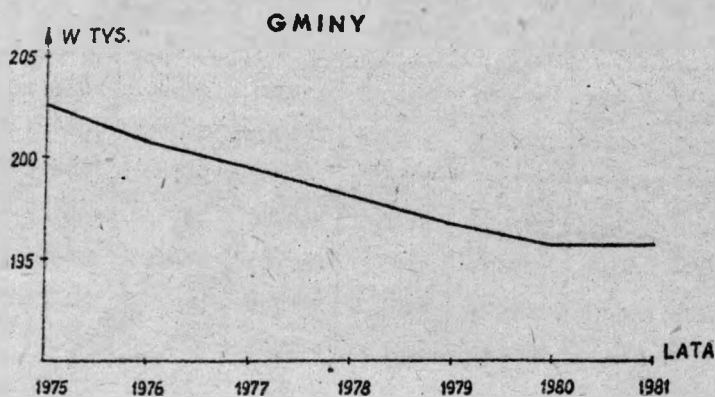
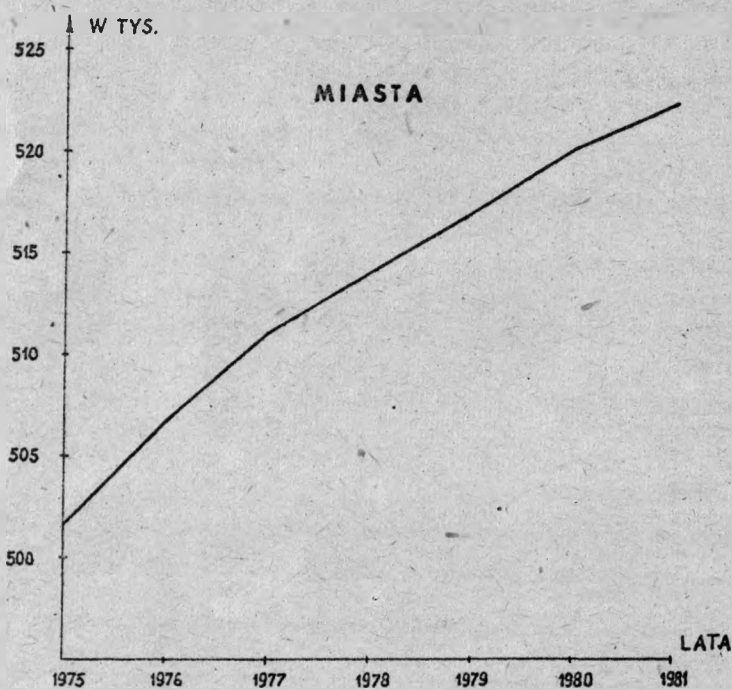
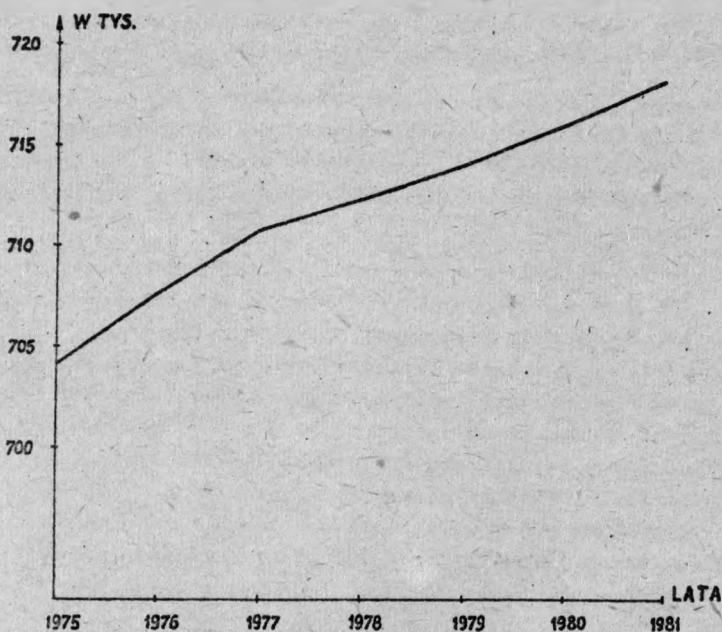
- L_t - liczba ludności w roku t ,
- L_{t+1} - liczba ludności w roku $t+1$,
- U_{t+1} - liczba urodzeń w roku $t+1$,
- Z_{t+1} - liczba zgonów w roku $t+1$,
- N_{t+1} - liczba osób zameldowanych na pobyt stały w roku $t+1$,
- O_{t+1} - liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w roku $t+1$,

Wyniki przeprowadzonych obliczeń stanu ludności w województwie wałbrzyskim zestawiono w poniższej tabelicy:

LATA	Województwo			Miasta			Wieś		
	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	razem	męż- czyźni	kobie- ty	razem	męż- czyźni	kobie- ty
1975	704200	340540	363660	501587	239641	261946	202613	100899	101714
1976	707689	342334	365355	506769	242210	264559	200920	100124	100796
1977	710837	343746	367091	511188	244307	266881	199649	99439	100210
1978	712256	344336	367920	514082	245667	268415	198174	98669	99505
1979	714039	345205	368834	517193	247237	269956	196846	97968	98878
1980	716126	346201	369925	520318	248778	271540	195808	97423	98385
1981	718403	346942	371461	522502	249572	272930	195901	97370	98531

LUDNOŚĆ WOJEWÓDZTWA WAŁBRZYSKIEGO W LATACH 1975-1981**OGÓŁEM**

Stan w dniu 31 XII

Przedstawione dane dotyczące lat 1975-1977 w związku z obroną metodologią obliczenia stanu ludności różnią się od publikowanych.

Z przytoczonych danych wynika, że liczba ludności województwa wałbrzyskiego w latach 1975-1981 wzrosła o 14203 osoby, tj. o 0,2 %.

Stan ludności miejskiej zwiększył się o 20915 osób, tj. o 4,2 %; wzrastał zatem średnio o 0,7 % rocznie. W tym samym okresie nastąpił ubytek ludności wiejskiej o 6712 osób, tj. o 3,3 % czyli, średnio rocznie o około - 0,5 %.

Dane wskazują także, że na wsi zanotowano w 1981 r. niewielki wzrost wynoszący 93 osoby.

Przyrost liczby ludności wystąpił w 17 miastach, w tym: w Świdnicy /o 14,5 %/, Kłodzku /o 9,1 %/, Złoczynie /o 8,9 %/, Bystrzycy Kłodzkiej /o 8,4 %/, Świebodzicach /o 8,1 %/, Strzegomiu /o 8,0 %/, a w pozostałych, w granicach od 7,5 % do 0,6 %.

Spadek natomiast wystąpił w 14 miastach, w tym największy w: Radkowie /o 7,1 %/, Szostakowie /o 5,2 %/, Jaworzynie Śląskiej /o 4,7 %/, Jedlinie Zdroju /o 4,6 %/.

Wzrost liczby mieszkańców wsi w latach 1975-1981 zanotowano jedynie w gminach: Czarny Bór /o 1,5 %/, Stare Bogaczowice /o 1,0 %/, Kamieniec Żabkowski /o 0,1 %/. W pozostałych wystąpiło zmniejszenie liczby ludności, w tym największe w: Ciepłowodach /o 9,5 %/, Dobromierzu /o 7,1 %/ i Międzyzlesiu /o 5,1 %/.

Podobne tendencje, tj. wzrost ogólnej liczby ludności, w tym ludności miejskiej przy równoczesnym spadku liczby mieszkańców wsi wystąpiły w skali całego kraju.

Wskaźniki charakteryzujące zmiany w liczbie ludności w latach 1975-1981 w województwie i Polsce przedstawia poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska			Województwo		
	ogółem	miasta	wieś	razem	miasta	wieś
	w odsetkach					
Przyrost /spadek/ rzeczywisty	5,5	12,1	-2,8	2,0	4,2	-3,3
Średni przyrost /spadek/ roczny	0,9	1,9	-0,5	0,3	0,7	-0,5

Jak widać, dynamika średniego przyrostu liczby ludności w województwie jest niższa od średniej krajowej, natomiast wyludnienie wsi /mimo, że w 1981 r. nieco zahamowane/ postępuje szybko; w analizowanym okresie spadek rzeczywisty przekroczył średnią krajową.

W strukturze urbanizacyjnej kraju województwo zajmuje wysoką lokatę. W 1981 r. udział ludności miast w ogólnej liczbie ludności wyniósł 72,7 % /6 miejsce w kraju/ i w porównaniu do 1975 r. wzrósł o 1,5 punkta.

Miasta o liczbie ludności poniżej 20 tys. skupiały 22,7 % ludności, 23,3 % miasta liczące 20-50 tys. mieszkańców, a pozostałe miasta, Świdnica i Wałbrzych-18,7 %.

Województwo posiada wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia. W 1981 r. wynosił on 172 osoby/km², stawiając wałbrzyskie na 7 miejscu w kraju.

Najgęściej zaludnione są miasta: Świdnica /2676 osób/km²/, Stronie Śląskie /2260 osób/km²/, Dzierżoniów /1818 osób/km²/, Wałbrzych /1584 osoby/km²/, Żabkowice Śląskie /1377 osób/km²/, Żarów /1326 osób/km²/, Jaworzyna Śląska /1271 osób/km²/.

2. Struktura ludności według płci i wieku.

Proporcje ludności według płci w okresie 1978-1981 utrzymywały się na niezmienionym poziomie, kształtując się następująco:

- województwo ogółem	- 48,3 %	mężczyzn	i 51,7 % kobiet,
- miasta	- 47,8 %	mężczyzn	i 52,2 % kobiet,
- wieś	- 49,7 %	mężczyzn	i 50,3 % kobiet,

Współczynniki feminizacji wynosiły: województwo ogółem - 107, miasta - 109, wieś - 101, a współczynniki maskulinizacji odpowiednio - 93, 91 i 99.

Struktura ludności według płci jest ściśle związana ze strukturą wieku. Przewaga liczebna chłopców wśród noworodków powodowała, że w młodszymi grupach wieku było ich więcej niż dziewcząt /0-4 lata - 51,0 %, 5-9 lat - 51,1 %, 10-14 lat - 51,0 %/. Na skutek szybszego wymierania populacji mężczyzn, w wyższych grupach wiekowych następuje stopniowe wyrównywanie się stanu liczebnego obu płci. W grupie 30-34 lata, wystąpiła równowaga, po czym rosła przewaga liczebna kobiet, i tak w grupie wiekowej 35-39 lat było już 51,2 % kobiet, a w grupie 70 lat i więcej kobiety stanowiły 63,9 %.

Powyższe wskaźniki dotyczą roku 1981, ponieważ na przestrzeni pozostałych analizowanych lat nie uległy zasadniczym zmianom i wykazywały analogiczne tendencje.

Omówione wyżej powiązania między wiekiem a płcią są charakterystyczne zarówno dla województwa jak i dla obszaru całej Polski.

Udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności w latach 1978-1981 przedstawia poniższa tablica:

GRUPY WIEKU	1978	1979	1980	1981
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 4	8,9	9,0	9,1	9,0
5 - 9	7,2	7,4	7,7	8,0
10 - 14	6,9	6,6	6,6	6,6
15 - 19	8,9	8,3	7,7	7,2
20 - 24	10,5	10,2	9,8	9,2
25 - 29	10,1	10,1	10,0	10,0
30 - 34	6,6	7,4	8,3	9,0
35 - 39	5,1	4,8	4,6	4,8
40 - 44	6,5	6,3	6,1	5,7
45 - 49	7,1	6,9	6,7	6,4
50 - 54	7,1	7,0	6,9	6,8
55 - 59	5,3	5,8	6,1	6,4
60 - 64	2,8	2,9	3,1	3,6
65 - 69	2,9	3,0	2,9	2,7
70 lat i więcej	4,1	4,3	4,4	4,6

W latach 1978-1981 najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe obejmujące urodzenia z lat 1952-1961, tj. ludność w wieku 20-24 oraz 25-29 lat. Jest to powojenny wyciek demograficzny, będący rekompensatą odkładanych w okresie wojny decyzji małżeńskich i rodzicielskich. Najmniejszy udział w ogólnej liczbie posiadała ludność w grupach wieku: 55-59, 60-64 oraz 65-69 lat.

Prawidłowości występujące w strukturze wieku znajdują odzwierciedlenie w piramidzie wieku /str. 16 /. Na wykresie widoczne są trzy "wyrwy", odpowiadające grupom wieku o zmniejszonej liczbie ludności: 10-14 lat, 35-39 lat oraz 65-69 lat.

W pierwszym przypadku jest to tzw. wyciek demograficzny będący efektem zmniejszonej populacji potencjalnych rodziców, urodzonych w okresie II wojny światowej. Pozostałe obejmują osoby urodzone w latach obu wojen światowych i okresach powojennych.

Liczba urodzeń żywych wzrosła w latach 1978-1981 o 680, tj. o 5,0 %; średnioroczny przyrost wyniósł więc 1,6 %.

Populacja dzieci w grupach wiekowych: 0-2 lata /wiek dzieci przebywających w żłobkach/ oraz 3-6 lat /wiek przedszkolny /wynosiła w 1981 r. odpowiednio 5,6 % i 6,9 % ogólnej liczby ludności. W latach 1978-1981 w grupach tych nastąpił wzrost o 1293 i o 2872 dzieci.

Bardzo ważnym z ekonomicznego punktu widzenia jest podział ludności na grupy wiekowe związane z możliwością świadczenia pracy, tj. na grupę przedprodukcyjną /ludność w wieku 0-17 lat/, produkcyjną /w wieku: mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat/ i poprodukcyjną /w wieku: mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej/, stosowany dla ustalania prawidłowości w kształtowaniu się proporcji między dziećmi i młodzieżą, ludnością dojrzałą, a osobami, które przekroczyły wiek zdolności do pracy. Układ ten odgrywa również istotną rolę przy określaniu zasobów potencjalnej siły roboczej.

Podstawową i jednocześnie najliczniejszą grupą jest ludność w wieku produkcyjnym. W latach 1978-1981 wzrost liczbyni sięgał tu 1359 osób, tj. 0,3 % podczas gdy w grupie poprodukcyjnej - 4669 osób, tj. 7,6 %.

Grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym zwiększyła się tylko o 119 osób, tj. o 0,1 %. Przedstawione liczby świadczą o nieproporcjonalnym, a zarazem niekorzystnym kształtowaniu się zjawisk, ważnych dla dalszego rozwoju województwa. Najwyższy wzrost wystąpił bowiem w grupie poprodukcyjnej, najniższy w grupie przedprodukcyjnej, stanowiącej w przyszłości zasoby siły roboczej.

Udział ludności w wieku: przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w latach 1978-1981 przedstawia poniższa tablica:

LATA	Ogółem			Miasta			Wieś		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety

LUDNOŚĆ OGÓŁEM = 100

LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM

1978	27,9	29,4	26,5	27,4	29,1	25,8	29,2	30,1	28,4
1979	27,7	29,2	26,3	27,2	28,9	25,6	29,0	29,9	28,2
1980	27,7	29,2	26,2	27,2	29,0	25,5	29,0	29,9	28,2
1981	27,7	29,2	26,3	27,3	29,1	25,6	28,7	29,6	27,9

LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM

1978	63,5	64,9	62,3	64,5	65,7	63,4	60,9	62,7	59,1
1979	63,5	64,9	62,1	64,6	65,9	63,4	60,7	62,6	58,7
1980	63,3	64,9	61,9	64,6	65,8	63,2	60,4	62,5	58,1
1981	63,2	64,9	61,5	64,2	65,7	62,9	60,3	62,8	57,8

LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM

1978	8,6	5,7	11,2	8,1	5,2	10,8	9,9	7,2	12,5
1979	8,8	5,9	11,6	8,2	5,2	11,0	10,3	7,5	13,1
1980	9,0	5,9	11,9	8,4	5,2	11,3	10,6	7,6	13,7
1981	9,1	5,9	12,2	8,5	5,2	11,5	11,0	7,6	14,3

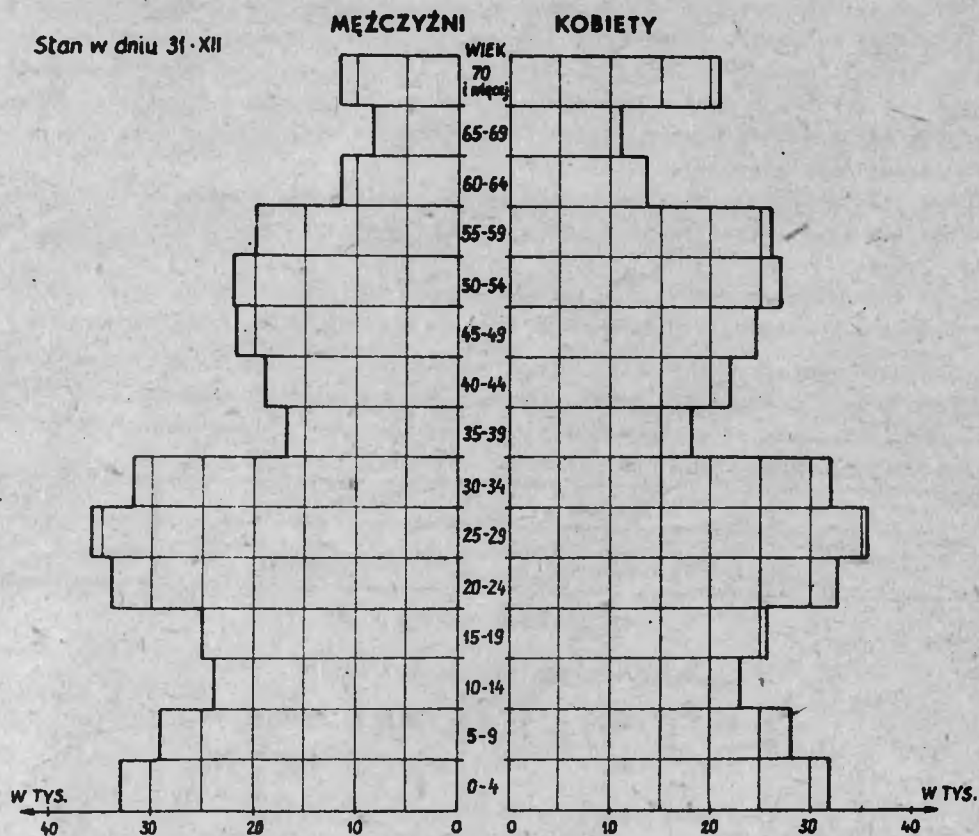
Struktura omawianych grup wiekowych w latach 1978-1981 uległa pewnym przesunięciom. Nastąpił spadek udziału ludności w wieku: produkcyjnym /o 0,3 %/, głównie kobiet mieszkających na wsi /o 1,3 %/, przedprodukcyjnym /o 0,1 %/, przede wszystkim ludności wiejskiej /o 0,5 %/ oraz wzrost odsetka grupy poprodukcyjnej /o 0,5 %/, który zaznaczył się również najbardziej wśród mieszkanek wsi /o 1,8 %/.

Powyższe wskaźniki świadczą o procesie starzenia się ludności województwa wałbrzyskiego. Zjawisko to potwierdzają również współczynniki obciążenia ludności produkcyjnej grupami nieprodukcyjnymi, które w latach 1978-1981 kształtowały się następująco:

- obciążenie ludnością przedprodukcyjną - 44,43,44,44, z tego średnio w miastach - 42, na wsi-49,
- obciążenie ludnością poprodukcyjną - 13,14,14,14,, z tego przeciętnie w miastach - 13, na wsi-17,
- obciążenie ludnością nieprodukcyjną, przed-i poprodukcyjną razem - 57,57,58,58, z tego średnio w miastach - 55, na wsi - 66.

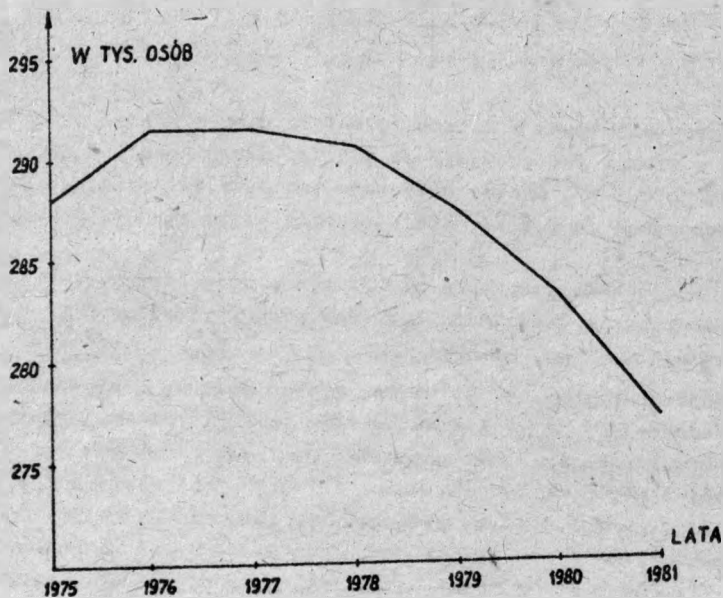
Zatem w 1978 r. na 100 ludności w wieku produkcyjnym przypadało 57, a w 1981 r. już 58 osób w wieku nieprodukcyjnym.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 1981 R

ZATRUDNIENIE W GOSPODARCE USPOŁECZNIONEJ WOJEWÓDZTWA WAŁBRZYSKIEGO W LATACH 1975-1981

Stan w dniu 31 XII

Powyższe współczynniki wskazują też na niekorzystne proporcje między ludnością produkcyjną i nieprodukcyjną na wsi. W omawianym okresie obciążenie grupy w wieku produkcyjnym na terenach wiejskich było o 20 % wyższe niż w mieście.

3. Zmiany w strukturze zawodowej ludności.

Zatrudnienie w gospodarce społecznej województwa wałbrzyskiego na koniec 1981 r. wynosiło 277025 osób i stanowiło 2,3 % ogólnej liczby zatrudnionych w kraju. W porównaniu do 1975 r. zmniejszyło się o 11022 osoby, tj. o 3,8 %.

Dynamika zatrudnienia w latach 1976-1981 kształtowała się następująco:

DZIAŁY GOSPODARKI NARODOWEJ	1976	1977	1978	1979	1980	1981
	1975 = 100					
ZATRUDNIENIE OGÓŁEM	101,2	101,2	100,9	99,8	98,3	96,2
Sfera produkcji materialnej	101,0	102,0	101,5	99,5	97,6	94,8
przemysł	100,2	99,6	98,4	96,1	94,5	90,2
budownictwo	89,9	93,6	88,2	86,8	78,8	87,8
rolnictwo	117,9	123,6	121,9	119,6	115,3	115,1
leśnictwo	93,4	97,6	97,9	98,2	94,0	93,8
transport i łączność	97,8	97,7	97,7	97,0	97,6	93,2
handel	105,8	106,8	104,9	100,8	100,5	100,8
pozostałe gałęzie produkcji materialnej	105,7	109,1	110,3	113,8	112,9	70,9
gospodarka komunalna	95,9	122,4	155,4	160,5	158,7	161,7
Sfera poza produkcją materialną	102,1	97,5	98,2	101,2	101,3	102,6
gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	103,6	73,9	47,7	49,0	50,2	46,6
nauka i rozwój techniki	112,1	107,2	292,2	306,5	300,0	273,2
oświata i wychowanie	102,5	98,5	100,5	100,7	103,7	114,6
kultura i sztuka	105,6	103,8	113,8	119,9	120,5	115,9
ochrona zdrowia i opieka społeczna	104,1	105,3	106,7	111,4	111,7	114,6
kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	102,7	93,9	101,0	96,5	94,9	92,4
pozostałe branże usług niematerialnych	68,8	70,5	69,0	96,6	93,4	90,2
administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	106,9	106,8	115,0	118,7	104,0	103,2
finanse i ubezpieczenia	99,2	107,2	110,3	113,5	117,7	117,1
organizacje polityczne, związków zawodowych i inne	87,2	91,1	95,9	102,8	108,3	106,2

Jak wynika z powyższej tablicy, dynamika zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narodowej była bardzo zróżnicowana. Wysokie tempo wzrostu wystąpiło w działach: nauka i rozwój techniki, gospodarka komunalna, z tym, że ich udział w ogólnym zatrudnieniu jest niewielki.

W sferze produkcji materialnej liczba zatrudnionych jeszcze do 1978 r. była wyższa od stanu zatrudnienia na koniec roku 1975; natomiast w latach 1979-1981 następował stopniowy spadek, który ostatecznie wyniósł 12347 osób, tj. 5,2 %. W sferze poza produkcją materialną zatrudnienie w porównaniu z 1975 r. było niższe tylko w latach 1977 i 1978; od 1979 r. wykazuje wzrost sięgający w 1981 r. - 1325 osób, tj. 2,6 %.

Zmniejszenie zatrudnienia w analizowanym okresie zaznaczyło się najwyraźniej w następujących działach:

- przemysł - o 15349 osób /9,8 %/, głównie w gałęziach: przemysłu włókienniczego - 8270, środków transportu - 1478, spożywczego - 1346, papierniczego - 818, maszynowego - 619 osób,

- gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne - o 3094 osoby /53,4 %/.
- budownictwo - o 1522 osoby /19,2 %/, przede wszystkim w wyniku spadku zatrudnienia w jednostkach budownictwa produkcyjno-usługowego /o 1125 osób/.

Wzrost zatrudnienia zanotowano w szeregu działach, w tym najwyższy w:

- gospodarce komunalnej - o 3642 osoby,
- rolnictwie - o 2534 osoby,
- ochronie zdrowia i opiece społecznej - o 2513 osób,
- oświacie i wychowaniu - o 1247 osób,
- handlu - o 935 osób.

Strukturę zatrudnienia według działów gospodarki narodowej w latach 1975 - 1981 prezentuje poniższa tablica:

DZIAŁY GOSPODARKI NARODOWEJ	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
ZATRUDNIENIE OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sfera produkcji materialnej	82,6	82,4	83,2	83,0	82,3	82,0	81,4
przemysł	54,6	54,0	53,7	53,2	52,5	52,5	51,2
budownictwo	4,3	3,8	4,0	3,8	3,7	3,5	3,9
rolnictwo	5,8	6,8	7,1	7,0	7,0	6,8	7,0
leśnictwo	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9
transport i łączność	7,8	7,4	7,4	7,4	7,5	7,6	7,4
handel	6,7	7,1	7,1	7,0	6,8	6,9	7,2
pozostałe gałęzie produkcji materialnej	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,4
Gospodarka komunalna	2,0	2,0	2,5	3,2	3,3	3,3	3,4
Sfera poza produkcją materialną	17,4	17,6	16,8	17,0	17,7	18,0	18,6
gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	2,0	2,1	1,5	1,0	1,0	1,0	1,0
nauka i rozwój techniki	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
oświata i wychowanie	4,9	4,9	4,7	4,9	4,9	5,1	5,5
kultura i sztuka	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
ochrona zdrowia i opieka społeczna	6,0	6,1	6,2	6,3	6,7	6,8	7,1
kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	1,5	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,4
pozostałe branże usług niematerialnych	0,6	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6	0,6
administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2
finanse i ubezpieczenia	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
organizacje polityczne, związków zawodowych i inne	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3

Nastąpiły przesunięcia strukturalne wyrażające się spadkiem udziału sfery produkcji materialnej o 1,2 pkta. Wprawdzie odsetek zatrudnionych w niektórych działach tej sfery zwiększył się /rolnictwo o 1,2 %, handel o 0,5 %, gospodarka komunalna o 1,4 %/, ale nie zrekompensował on znacznego spadku udziału pracowników, zatrudnionych przede wszystkim w przemyśle /o 3,4 %/ a także w budownictwie, transporcie i łączności /po 0,4 %/ i pozostałych gałęziach produkcji materialnej /o 0,1 %/.

Na wyższy udział sfery poza produkcją materialną wpłynął wzrost odsetka zatrudnionych w działach: nauka i rozwój techniki o 0,2 %, oświata i wychowanie o 0,6 %, ochrona zdrowia i opieka społeczna o 1,1 %, kultura i sztuka, administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości, finanse i ubezpieczenia, organizacje polityczne, związków zawodowych i inne - po 0,1 %.

Największy udział w ogólnym zatrudnieniu w gospodarce uspołecznionej w 1981 r. podobnie jak w roku 1975 miały:

	1975r.	1981r.
- przemysł	54,6 %	51,2 %
- transport i łączność	7,8 %	7,4 %
- handel	6,7 %	7,2 %
- ochrona zdrowia i opieka społeczna	6,0 %	7,1 %
- rolnictwo	5,8 %	7,0 %
- oświata i wychowanie	4,9 %	5,5 %

Analiza stanu zatrudnienia w gospodarce uspołecznionej w przekroju terytorialnym wykazała zdecydowaną przewagę liczby zatrudnionych na terenach miejskich.

W końcu 1981 r. miasta skupiały 85,4 % ogólnej liczby zatrudnionych wobec 84,8 % w 1975 r.

Najwyższe wskaźniki zatrudnienia wystąpiły w Wałbrzychu - 21,9 %, Świdnicy - 10,3 %, Dzierżoniowie - 7,4 %, Kłodzku - 5,2 %, Bielawie - 5,0 %, Nowej Rudzie - 4,5 %, a więc w miastach o największej liczbie ludności, stanowiących zarazem ważne ośrodki przemysłowe województwa.

W roku 1981 r. w województwie zatrudnionych było 150,7 tys. /54,4 %/ mężczyzn i 126,3 tys. /45,6 %/ kobiet. Struktura zatrudnienia według płci w latach 1975-1981 ulegała zmianom na korzyść mężczyzn, których udział wzrósł o 0,7 %.

Do działów o wysokich wskaźnikach zatrudnienia mężczyzn należały:

	1975r.	1981r.
- budownictwo	85,8 %	85,2 %
- leśnictwo	82,0 %	82,9 %
- rolnictwo	73,3 %	73,1 %
- transport i łączność	75,2 %	72,5 %
- gospodarka komunalna	69,6 %	70,9 %

Najbardziej sfeminizowane działy to:

	1975r.	1981r.
- finanse i ubezpieczenia	83,2 %	85,3 %
- oświata i wychowanie	79,3 %	78,8 %
- ochrona zdrowia i opieka społeczna	79,1 %	78,3 %
- handel	76,1 %	72,4 %

Jak widać, udział zatrudnienia w latach 1975 i 1981 w wymienionych działach zachował podobno tendencje, ulegając nieznacznym tylko zmianom. W sfeminizowanym dziale finanse i ubezpieczenia udział kobiet zwiększył się o ponad 2,0 pkta; zwiększył się też o 1,3 pkta udział mężczyzn w gospodarce komunalnej.

Spadek zatrudnienia w latach 1975-1981 ujemnie wpłynął na aktywność zawodową mieszkańców województwa. Wskaźnik aktywności zawodowej obniżył się bowiem z 404 osób w 1975 r. do 386 w 1981 r. /tj. o 18 zatrudnionych na 1000 ludności/. Mimo to wałbrzyskie na koniec 1981 r. zajmowało 4 miejsce w kraju, po województwach: miejskim łódzkim /422/, katowickim /421/ i stołecznym warszawskim /409/.

Nasylenie gospodarki kadrami kwalifikowanymi jest w województwie wałbrzyskim w dalszym ciągu słabe.

Strukturę pracowników pełnozatrudnionych /bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo/ według poziomu wykształcenia w latach 1975-1981 przedstawia tablica:

WYSZCZEGÓLNIENIE	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Z wykształceniem:							
wyższym	3,1	3,3	3,7	4,0	4,4	4,7	4,9
politechnicznym i średnim zawodowym	13,2	14,1	14,9	16,0	17,3	17,8	18,4
średnim ogólnokształcącym	5,5	5,7	5,8	5,9	5,8	6,0	5,9
zasadniczym zawodowym	20,9	21,5	22,1	22,8	23,6	24,1	25,6
pozostałym	57,3	55,4	53,5	51,3	48,9	47,4	45,2

Dane wskazują, że aż 45,2 % stanowią zatrudnieni z wykształceniem pozostałym, tj. podstawowym lub poniżej podstawowego. Niski jest udział pracowników z wyższym wykształceniem; w 1981 r. wskaźnik na 1000 zatrudnionych wynosił 49 osób, stawiając województwo na ostatnim miejscu w kraju.

Obserwuje się jednak korzystne zmiany, polegające na powolnym, lecz stopniowym wzroście udziału zatrudnionych ze statusem wyższej uczelni.

III. MIGRACJE LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE WAŁBRZYSKIM W LATACH 1975 - 1981.

1. Istota i rola migracji

Migracje obok urodzeń i zgonów są podstawowym czynnikiem oddziałującym bezpośrednio i szybko na struktury i procesy demograficzne. Wpływają na rozmieszczenie i reprodukcję ludności, na rozwój ilościowy i jakościowy populacji. Działają silniej i skuteczniej od urodzeń i zgonów, które posiadają raczej biologiczne i naturalne uwarunkowanie.

„... Nie było i nie ma w demografii innego zjawiska, które byłoby równie kontrowersyjne i trudne do oceny, jak migracje ludności, od najodleglejszych czasów zmieniające oblicze demograficzne kontynentów, krajów, obszarów, wywołujące następstwa społeczne, ekonomiczne, polityczne, kulturowe itp.

W społecznym procesie reprodukcji ludności czynniki naturalne i mechaniczne uzupełniają się i przenikają wzajemnie. W tych mechanizmach mieszczą się właśnie migracje ludności, mające uwarunkowanie demograficzne i poza demograficzne z wyraźną jednak przewagą tych ostatnich^{1/}.

Migracje są zjawiskiem stale towarzyszącym rozwojowi społecznemu i od dawna stanowią przedmiot zainteresowań i badań naukowych. Mimo, że ich wpływ na zmiany stanu i struktury ludności oraz na przebieg procesów ludnościowych jest oczywisty, to oddziaływanie migracji, jej rozmiary oraz przyczyny i skutki, do dziś nie są jeszcze dostatecznie rozpoznane. W badaniach ruchów wędrowniczych uwzględnia się przede wszystkim:

- obszar /określony granicami jednostek administracyjnych/, na terenie którego przemieszcza się ludność,
- czas pobytu w nowym lub czas nieobecności w poprzednim miejscu zamieszkania,
- cel zmiany miejsca zamieszkania /miejscu pobytu/.

2. Mierniki wielkości migracji.

Najprostszymi miernikami wielkości migracji są wartości bezwzględne, określające liczbę osób migrujących w danym okresie, a więc: wielkość napływu, odpływu oraz saldo migracji. Jednakże liczby bezwzględne nie charakteryzują w pełni rozpatrywanego zjawiska, a zwłaszcza jego natężenia i rozmiarów.

Rozmiary i natężenie ruchów migracyjnych oraz ich wpływ na badaną populację określają względne miary natężenia - współczynniki migracji.

Do podstawowych należą: współczynnik napływu W_n , odpływu W_o oraz współczynnik przyrostu /ubytku/ wędrowniczego W_{pm} , zwany też współczynnikiem salda migracji. Obliczane są wg wzorów:

$$W_n = \frac{L_n}{L} \cdot C$$

$$W_o = \frac{L_o}{L} \cdot C$$

$$W_{pm} = \frac{L_n - L_o}{L} \cdot C \quad \text{lub} \quad W_{pm} = W_n - W_o$$

gdzie:

- L_n - liczba osób, które przybyły na stałe /napływ/,
- L_o - liczba osób, które wyjechały na stałe /odpływ/,
- L - średnia roczna liczba ludności,
- C - stała, najczęściej = 1000.

Powyższe współczynniki umożliwiają porównywanie natężenia ruchów migracyjnych, ale tylko w jednym kierunku. Natężenie ogółu zmian migracyjnych określa współczynnik obrotu migracyjnego W_{om} , określany także mianem współczynnika ruchliwości lub mobilności:

$$W_{om} = \frac{L_n + L_o}{L} \cdot C$$

1/ Mikołaj Iatuch - "Demografia społeczno-ekonomiczna" PWE Warszawa 1980 r. str.267.

Miernikiem obrazującym rezultaty migracji na tle zbiorowości migrantów jest współczynnik efektywności migracji /Wem/. Stanowi on syntetyczną ocenę salda migracji w przeliczeniu na wielkość obrotu migracyjnego i wyrażony jest wzorem:

$$Wem = \frac{In - Lo}{In + Lo} \cdot C$$

Posługiwanie się wszystkimi wymienionymi miernikami jednocześnie byłoby jednak zbyt kłopotliwe i przez mnogość liczb mogłoby zaciemniać istotę problemu. Dlatego też w niniejszym opracowaniu ograniczone się do wykorzystywania tylko niektórych.

3. Wielkość migracji.

W walbrzyskiem ruchy migracyjne wywierają szczególnie silny wpływ na strukturę ludności i procesy demograficzne. Liczba przemieszczającej się ludności /napływ+odpływ/ w latach 1975-1981 wynosiła w tym regionie średnio w roku 41,0 tys. osób, przy czym od momentu utworzenia województwa, tj. od 1975 r. notowano zdecydowanie wyższy odpływ niż napływ ludności.

Występował więc ubytek wędrowny /ujemne saldo migracji/, który stawiał województwo na jednym z obojczyków w kraju.

Obrazują to poniższe dane:

	L a t a						
	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
- saldo migracji	-4287	-5064	-5185	-6745	-6384	-5885	-5780
- miejsce w kraju	3	3	3	3	2	1	1

Wyższe zjawisko zrodziło potrzebę szerszego zbadania problematyki migracji i przyczyn "ucieczki" ludności z terenu województwa.

Analiza danych dotyczących migracji w latach 1975-1981 wykazała:

- wzrost ruchów migracyjnych w 1976 r. w porównaniu z 1975 r. - napływu o 7,3 % i odpływu o 9,3%,
- stopniowy spadek ruchu wędrownego w latach 1977-1981; w 1981 r. napływ obniżył się o 34,7 %, a odpływ o 25,1 % w stosunku do 1976 r.,

Saldo migracji ujemne w całym analizowanym okresie wykazywało inne tendencje. Różnica między napływem a odpływem ludności była najwyższa w 1978 r. Ujemne saldo migracji wynosiło w tym roku - 6745 i było wyższe: w stosunku do 1975 r. o 57,3 %, a w porównaniu do 1981 r. o 16,7 %. Od 1979 r. rozpoczął się proces wyrównywania dysproporcji między napływem i odpływem ludności i stopniowego zmniejszania się ujemnego salda migracji.

Wśród osób przybywających na pobyt stały i opuszczających miejsce stałego pobytu przeważały kobiety; w latach 1975-1981 stanowiły one przeciętnie 50,6 % napływu i 51,0 % odpływu rocznego.

Obserwacja ruchów migracyjnych w układzie przestrzennym wykazała, że przemieszczenia ludności w miastach były znacznie większe niż na wsi. Liczba ludności napływającej do miast stanowiła w latach 1975-1981 średnio 70,7 % ogólnego napływu, zaś ludność odpływowa - 60,7 %.

O wielkości ruchów migracyjnych w województwie decydują migracje wewnętrzne. Migracje zagraniczne wykazywane w ewidencji meldunkowej stanowią bowiem znikomy procent ogólnej liczby migrantów, wynoszący w latach 1975-1981 średnio: w napływie 0,2 % i w odpływie 0,8 %. Saldo migracji zagranicznych było ujemne i w omawianym okresie kształtowało się podobnie jak ogólne saldo w województwie; największe wartości osiągnęło w 1978 r. /-253/ wykazując w latach następnych tendencje spadkowe /w 1981 r. - 110/.

Największy napływ z zagranicy zaobserwowano w 1977 r. /34 osoby/, natomiast największej osób opuściło granice kraju w 1978 r. /277/.

Większość migrujących z zagranicy i za granicę stanowiła ludność miejska; większy był także udział kobiet zarówno w imigracji jak i emigracji.

Ruchy wędrownie w miastach województwa charakteryzowały się zmiennymi wielkościami. Najwięcej przemieszczeń dokonało się w Walbrzychu, w latach 1975-1981 łączny napływ i odpływ wyniósł 37331 osób tj. około 5332 osoby średnio w roku. Duże zmiany migracyjne wystąpiły też w Świdnicy, obejmując w omawianym okresie 19001 osób /około 2714 osób rocznie/, Kłodzku - 16278 osób /2325 rocznie/, Dzierżoniowie - 13657 osób /1951 rocznie/, Bielawie - 9862 osoby /1409 rocznie/ i Nowej Rudzie - 9331 osób /1333 rocznie/.

Najmniej osób przemieszczało się w Radkowie, Złotym Stoku i Niemczy.

Wyraźnie wyższy odpływ od napływu /z wyjątkiem 1975 r./ powodował, że w każdym roku saldo było ujemne, z tym, że nasilenie napływu wystąpiło w 1976 r. a odpływu w roku 1978. Spośród 31 miast tylko w Świdnicy efektem ruchów migracyjnych w każdym roku był przyrost wędrowników, który w latach 1975-1981 wyniósł 4535 osób.

W 9 miastach saldo było zawsze ujemne, w tym najwyższe w Wałbrzychu, gdzie nastąpił ubytek 2655 mieszkańców.

W pozostałych miastach saldo wykazywało na przemian wartości dodatnie i ujemne.

Na przestrzeni omawianego okresu zgodnie z tendencją wojewódzką od 1976 r. zaznaczył się w miastach spadek napływu przy słabszym tempie spadku odpływu ludności.

Kształtowanie się współczynników napływu, odpływu i salda migracji w miastach w 1981 roku obrazuje tablica:

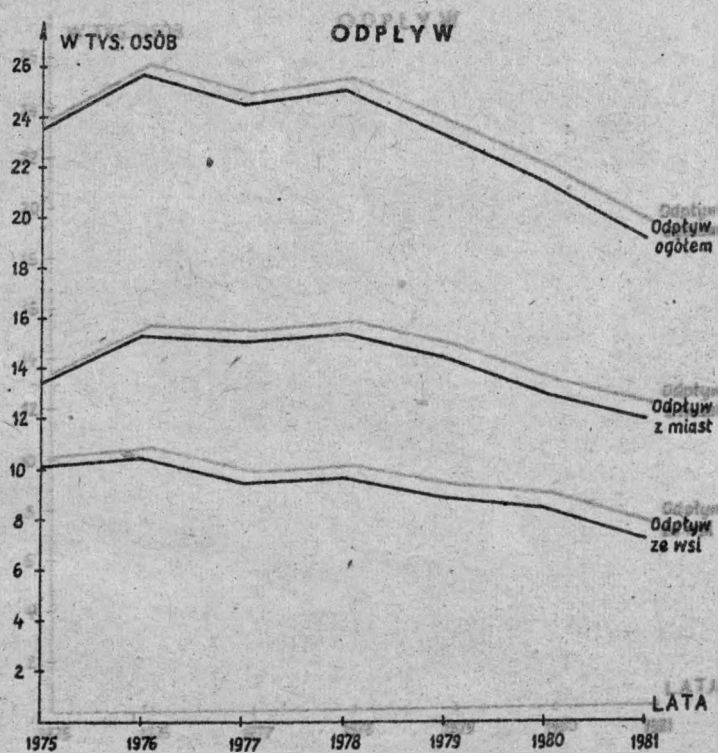
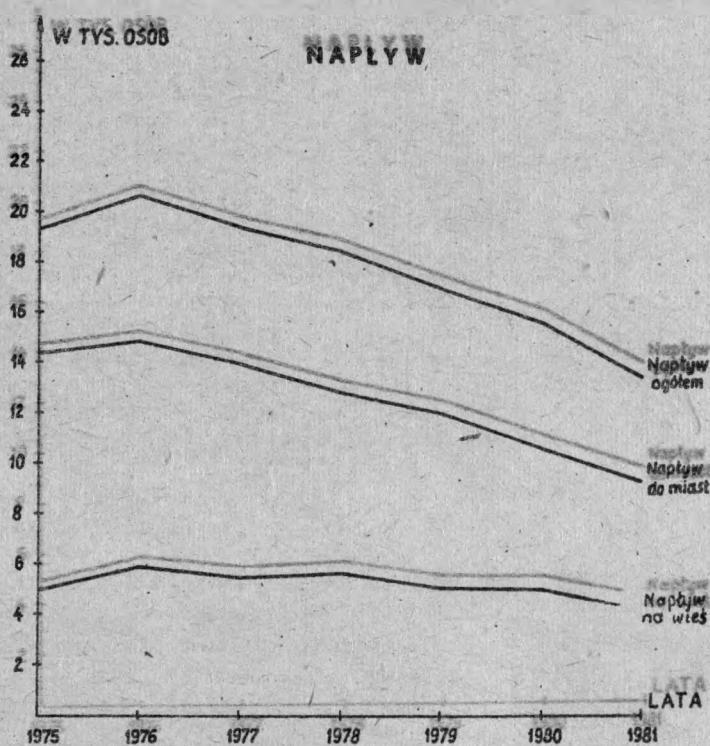
MIASTA	Współczynnik napływu Wn	Współczynnik odpływu Wo	Współczynnik salda migra- cji Wpm
OGÓŁEM	17,9	23,1	-5,2
Wałbrzych	16,9	18,0	-1,1
Bardo	36,5	52,7	-16,2
Bielawa	14,9	20,4	-5,5
Boguszków Gorce	12,4	28,6	-16,2
Bystrzyca Kłodzka	19,5	25,8	-6,3
Duszniki Zdrój	15,2	26,8	-11,6
Dzierżoniów	20,9	22,9	-2,0
Gluszyca	13,1	29,8	-16,7
Jaworzyna Śląska	10,3	36,4	-26,1
Jodlina Zdrój	23,7	41,5	-17,8
Kłodzko	18,8	25,4	-6,6
Kudowa Zdrój	18,0	24,2	-6,2
Lądek Zdrój	20,9	26,7	-5,8
Mieroszów	21,1	33,4	-12,3
Międzyzłocie	18,9	29,1	-10,2
Niemcza	13,1	34,1	-21,0
Nowa Ruda	18,1	29,3	-11,2
Pieczyce	11,4	34,1	-22,7
Pilawa Górna	17,5	31,3	-13,8
Polanica Zdrój	9,6	28,2	-18,6
Radków	10,8	22,5	-11,7
Stronie Śląskie	19,4	23,0	-3,6
Strzegom	13,2	16,4	-3,2
Szczawno Zdrój	35,0	35,6	-0,6
Szczytna	25,0	15,7	9,3
Świdnica	23,9	16,0	7,9
Świebodzice	15,8	19,3	-3,5
Ząbkowice Śląskie	17,6	33,1	-15,5
Ziębice	19,4	29,3	-9,9
Złoty Stok	14,2	34,5	-20,3
Zarów	12,4	25,2	-12,8

Brakiem stałych tendencji charakteryzowały się też ruchy migracyjne w gminach. W odróżnieniu jednak od miast ujemne saldo migracji wyraźnie obniżyło się z - 5129 w 1975 r. do - 3097 w roku 1981, przy czym nasilenie zarówno napływu jak i odpływu wystąpiło w 1976 r.

W ciągu całego okresu 1975-1981 tylko trzykrotnie saldo migracji było dodatnie: w 1976 r. w Dąbrowie Śląskiej / 24/, w 1980 r. w Gluszyca / 8/ i w 1981 r. w Stroniu Śląskim / 5/.

Najwięcej osób przemieszczało się /napływ + odpływ/ w gminach: Kłodzko /9033/, Świdnica /8534/, Nowa Ruda /7356/, Strzegom /5432/, Bystrzyca Kłodzka /5289/.

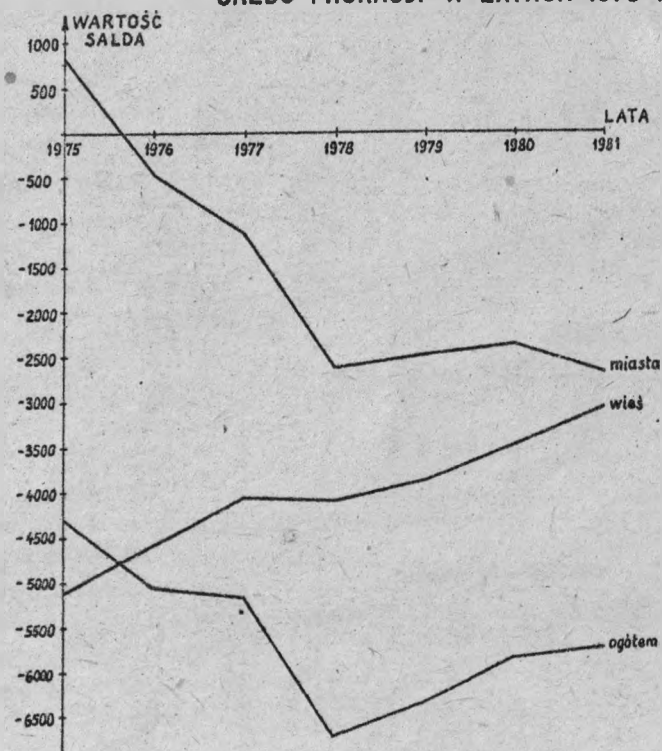
MIGRACJE LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE WAŁBRZYSKIM W LATACH 1975-1981

Współczynniki napływu, odpływu i salda migracji w gminach w 1981 r. przedstawia poniższa tablica:

GMINY	Współczynnik napływu Wn	Współczynnik odpływu Wo	Współczynnik salda migra- cji Wpm
Ogółem	21,2	37,0	-15,8
Bardo	35,1	58,7	-23,6
Bystroń-Kłodzka	21,5	34,3	-12,8
Ściepłowody	19,0	46,5	-27,5
Czarny Bór	19,5	33,0	-13,5
Debromierz	17,0	37,3	-20,3
Dzierżoniów	23,3	39,8	-16,5
Głuszyca	22,8	30,5	-7,7
Jaworzyna Śląska	24,3	34,3	-10,0
Kamieniec Ząbkowicki	19,8	34,6	-14,8
Kłodzko	23,3	31,3	-8,0
Kudowa Zdrój	12,4	24,0	-11,6
Lądek Zdrój	15,7	42,3	-26,6
Marcinowice	20,5	35,2	-14,7
Mieroszów	27,4	55,5	-28,1
Międzyzlesie	26,3	35,4	-9,1
Niemcza	22,6	42,7	-20,1
Nowa Ruda	18,4	45,9	-27,5
Przeworno	17,2	32,7	-15,5
Radków	18,6	34,6	-16,0
Stare Bogaczowice	18,5	31,8	-13,3
Stoszewice	19,2	31,6	-12,4
Stronie Śląskie	41,8	39,1	2,7
Strzegom	22,4	29,7	-7,3
Szczytna	28,1	38,6	-10,5
Świdnica	21,2	39,2	-18,0
Walim	28,8	43,5	-14,7
Ząbkowice Śląskie	21,0	35,8	-14,8
Ziębice	13,9	28,9	-15,0
Złoty Stok	25,5	58,0	-32,5
Zarów	15,6	41,2	-25,6

SALDO MIGRACJI W LATACH 1975-1981

Rozmiar i natężenie migracji wewnętrznych w województwie wałbrzyskim ilustruje poniższa tablica:

WYSZCZEGÓLNIENIE		1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
a - województwo								
b - miasta								
c - wieś								
Współczynnik napływu	a	27,0	28,8	26,9	25,5	23,8	21,8	18,8
$W_n = \frac{L_n}{L} \cdot C$	b	28,1	28,8	26,9	24,5	23,2	20,5	17,9
	c	24,2	28,9	26,8	28,0	25,3	25,3	21,1
Współczynnik odpływu	a	33,0	35,6	33,8	34,5	32,5	29,9	26,7
$W_o = \frac{L_o}{L} \cdot C$	b	26,4	29,4	28,7	29,3	27,8	24,9	23,1
	c	49,2	51,3	46,8	48,1	44,8	43,1	36,8
Współczynnik przyrostu /ubytku/ wędrownego /saldo migracji/	a	-6,0	-6,8	-6,9	-9,0	-8,7	-8,1	-7,9
$W_p = W_n - W_o$	b	1,7	-0,6	-1,8	-4,8	-4,6	-4,4	-5,2
	c	-25,0	-22,4	-20,0	-20,1	-19,5	-17,8	-15,7
Współczynnik obrotu migracyjnego	a	60,0	64,4	60,7	60,0	56,3	51,7	45,5
$W_{om} = \frac{L_n + L_o}{L} \cdot C$	b	54,5	58,2	55,6	53,8	51,0	45,4	40,8
	c	73,4	80,2	73,6	76,1	70,1	68,4	57,9

Jak wynika z przytoczonych liczb, poza współczynnikiem ubytku migracyjnego pozostałe były w 1981 r. znacznie niższe niż w 1975 r.

Powyższe dane wskazują także na wyraźne różnice w kształtowaniu się natężenia napływu i odpływu, szczególnie w podziale na miasta i wieś. Liczba ludności napływającej do miast w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dość szybko się zmniejszała /o 10,2 osoby/ przy wolniejszym tempie spadku współczynnika odpływu /o 3,3 osoby/.

Na wsi natomiast występował szybszy spadek współczynnika odpływu, co świadczy o zapoczątkowanym procesie hamowania wychodźstwa ze wsi.

W związku z przewagą odpływu nad napływem w przeliczeniu na 1000 ludności stałej współczynnik salda migracji miał wartości ujemne /z wyjątkiem dodatniego współczynnika w miastach w 1975 r./.

W latach 1975-1981 wzrósł on w województwie o 1,9, przy czym w miastach zmienił się od 1,7 do 5,2, natomiast na wsi obniżył się z - 25,0 do - 15,7.

Współczynnik obrotu migracyjnego, określający rozmiar natężenia ruchów migracyjnych wykazywał w województwie od 1976 r. tendencje malejące i zmniejszał się średnio w roku o około 3,8, przy czym tempo spadku w kolejnych latach /poza 1978 r./ rosło.

Podobnie kształtował się współczynnik obrotu migracyjnego w miastach; na wsi natomiast natężenie ruchów migracyjnych było większe i w poszczególnych latach bardziej zróżnicowane.

Udział migracji wewnątrzwojewódzkich i międzywojewódzkich w migracjach wewnętrznych ogółem prezentuje poniższa tablica:

LATA	Napływ			Odpływ		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
WOJEWÓDZTWO = 100						
MIGRACJE WENIĄTRZ WOJEWÓDZTWA						
1975	55,3	55,8	55,0	45,3	45,8	44,8
1976	55,4	55,7	55,1	44,8	45,3	44,3
1977	55,6	55,8	55,4	44,2	44,6	43,8
1978	55,4	54,5	56,2	40,9	41,0	40,8
1979	56,5	56,5	56,5	41,2	41,6	40,9
1980	58,0	57,7	58,2	42,3	42,9	41,8
1981	56,7	57,2	56,0	39,9	40,4	39,4
MIGRACJE MIĘDZY WOJEWÓDZTWAMI						
1975	44,7	44,2	45,0	54,7	54,2	55,2
1976	44,6	44,3	44,9	55,2	54,7	55,7
1977	44,4	44,2	44,6	55,8	55,4	56,2
1978	44,6	45,5	43,8	59,1	59,0	59,2
1979	43,5	43,5	43,5	58,8	58,4	59,1
1980	42,0	42,3	41,8	57,7	57,1	58,2
1981	43,3	42,8	43,9	60,1	59,6	60,6

4. Migracje wewnętrzne.

"Migracje wewnętrzne, jako immanentna cecha ogólnego rozwoju, który kreuje przemieszczanie się jednostek ludzkich między różnymi jednostkami osiedleńczymi, posiadają tę własność, że przybierają różne postacie, a nie zanikają z upływem czasu. Zmieniają one przestrzenną strukturę i procesy demograficzne oraz warunkują określone sytuacje społeczne odnajdujące z reguły swój wyraz w uwarunkowaniach procesu migracyjnego".

Odszetek napływu wewnątrzwojewódzkiego wynosił w latach 1975-1981 średnio ok. 56,1 % i był większy od udziału napływu z innych województw wynoszącego średnio 43,9 %. Odpływ natomiast skierowany był głównie do innych województw. Jego udział w badanym okresie wynosił średnio około 57,3 %.

Migracje wewnątrzwojewódzkie w miastach posiadały dodatnie saldo migracji, które na przestrzeni lat 1975-1981 zmniejszyło się prawie trzykrotnie /1650 w 1975 r., 556 w 1981 r./. Analogiczne wielkości, lecz ze znakiem ujemnym charakteryzowały wieś.

Ruchy migracyjne zarówno wewnątrzwojewódzkie jak i między województwami wykazywały w latach 1975-1981 takie same trendy, jak migracje ogółem.

O wielkości migracji międzywojewódzkich decydowały przede wszystkim ruchy wędrownicze między województwem katowickim oraz województwami ościennymi: jeleniogórskim, legnickim, opolskim i wrocławskim. Łączny napływ z powyższych województw w 1976 r. stanowił 52,2 %, a w 1981 r. - 51,4 % ogólnego napływu międzywojewódzkiego. Udział odpływu był wyższy: 60,3 % w 1976 r. oraz 61,2 % w 1981 r.

Głównym terenem osiedlania się osób przybywających z innych województw były miasta /średniorocznie 70,3 % ogółu migrantów/.

Średnia wielkość napływu migracyjnego z wybranych województw wynosiła:

- wrocławskie - 1668 osób, tj. 21,9 %,
- jeleniogórskie - 749 osób, tj. 9,8 %,
- legnickie - 557 osób, tj. 7,3 %,
- katowickie i opolskie - 473 osoby tj. 6,2 %.

Napływ z wymienionych wyżej województw w poszczególnych latach omawianego okresu wykazywał niewielkie zróżnicowanie; najwyższy wystąpił w 1976 r. a w następnych latach uległ zmniejszeniu. Wyjątek stanowiło województwo wrocławskie, z którego najwięcej osób przybyło w 1978 r.

Ludność emigrująca poza teren wałbrzyskiego, kierowała się przeważnie do:

- katowickiego - średnio w roku - 2539 osób, tj. 19,1 %,
- wrocławskiego - 2278 osób, tj. 17,1 %,
- legnickiego - 1130 osób, tj. 8,5 %,
- opolskiego - 1031 osób, tj. 7,8 %,
- jeleniogórskiego - 723 osoby, tj. 5,4 %.

Do województwa katowickiego najwięcej osób wyemigrowało w 1981 r., do wrocławskiego w 1978 r., do legnickiego - w 1977 r.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że odpływ do wymienionych województw /poza jeleniogórskim/ przewyższał znacznie liczbę przybywających do województwa wałbrzyskiego.

Dynamika salda w badanym okresie charakteryzowała się:

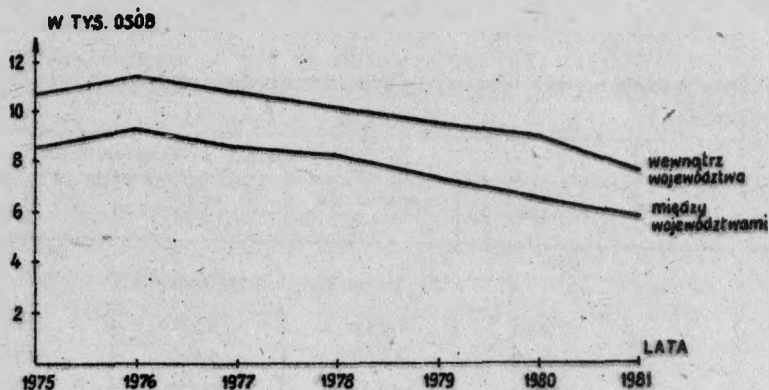
- wzrostem - katowickie /o 29,8 %/, wrocławskie /o 54,0 %/,
- oraz spadkiem - legnickie /o 34,4 %/ i opolskie /o 6,5 %/.

Z województwa jeleniogórskiego w latach 1976-1977 oraz w roku 1979 napłynęło więcej migrantów niż wynosił odpływ, w związku z czym saldo migracji było w tym okresie dodatnie.

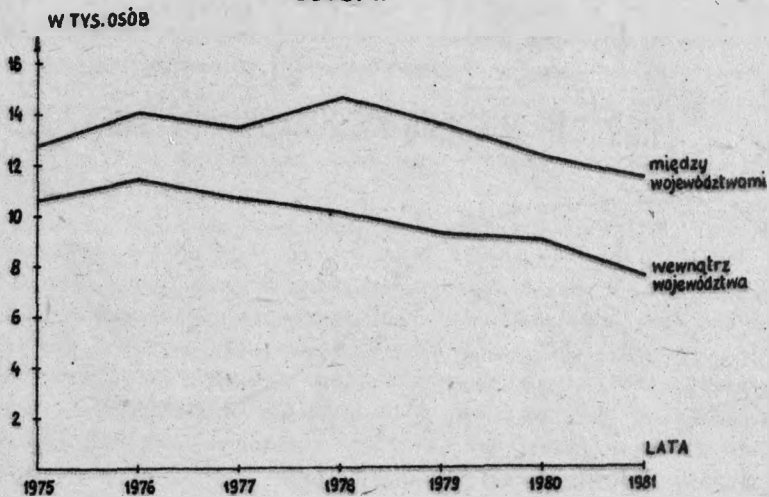
Odpływ mieszkańców z naszego regionu do innych województw, głównie katowickiego, legnickiego i wrocławskiego związany był z większymi procesami inwestycyjnymi i szybszym rozwojem budownictwa mieszkaniowego w tych województwach, co stwarzało lepsze perspektywy na stabilizację życiową.

MIGRACJE WEWNĄTRZ WOJEWÓDZTWA I MIĘDZY WOJEWÓDZTWAMI W LATACH 1975-1981

NAPLYW

ODPLYW

Migracje według kierunków przemieszczeń

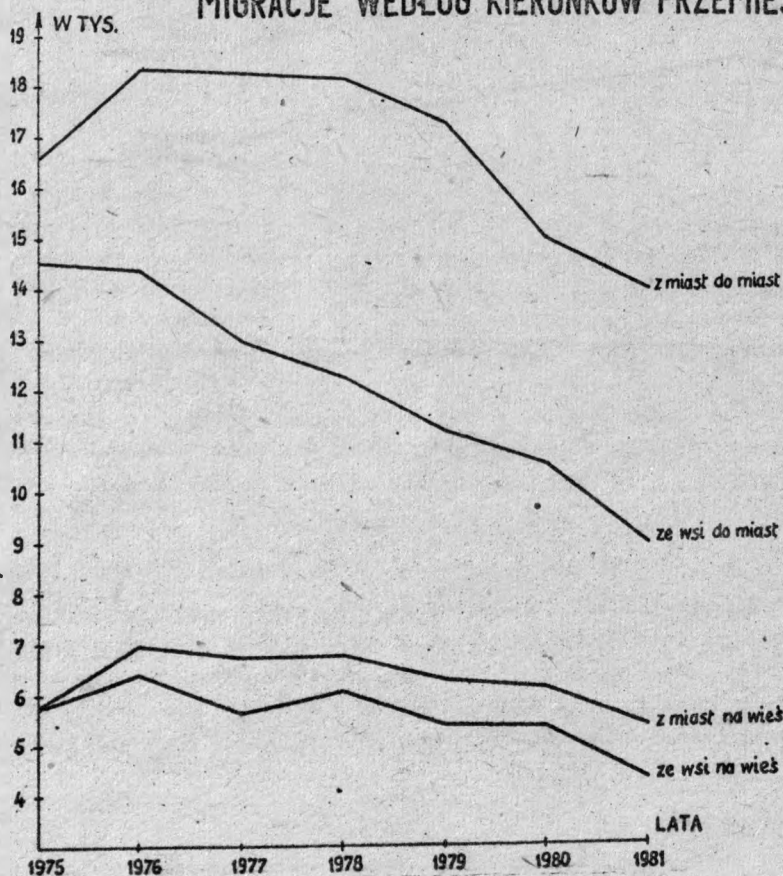
Statystyka migracji wyodrębnia cztery główne kierunki przemieszczeń terytorialnych ludności:

- z miast do miast,
- ze wsi do miast,
- z miast na wieś,
- ze wsi na wieś.

Strukturę ruchów wędrowkowych według kierunków przemieszczeń w latach 1975-1981 prezentuje poniższa tablica:

LATA	Kierunki przemieszczeń				
	ogółem	ze wsi do miast	z miast na wieś	ze wsi na wieś	z miast do miast
w liczbach bezwzględnych					
1975	42695	14556	5791	5720	16628
1976	46168	14389	6992	6428	18359
1977	43633	12989	6720	5646	18278
1978	43246	12251	6779	6079	18137
1979	40169	11196	6283	5398	17292
1980	36971	10529	6102	5355	14985
1981	32624	8936	5370	4330	13988
w odsetkach					
1975	100,0	34,1	13,6	13,4	38,9
1976	100,0	31,2	15,1	13,9	39,8
1977	100,0	29,8	15,4	12,9	41,9
1978	100,0	28,3	15,7	14,1	41,9
1979	100,0	27,9	15,6	13,4	43,1
1980	100,0	28,5	16,5	14,5	40,5
1981	100,0	27,4	16,4	13,3	42,9

MIGRACJE WEDŁUG KIERUNKÓW PRZEMIESZCZEŃ

Dominującym kierunkiem wędrowek w badanym okresie były przemieszczenia z miast do miast, obejmujące średnio w roku około 16810 osób /tj. 41,3 % ogólnej liczby faktów/. Największe nasilenie tego ruchu wystąpiło w 1976 r. /18359 osób/. W następnych latach liczba przemieszczających się z miast do miast stopniowo zmniejszała się i w 1981 r. była już niższa o 23,8 %. Mimo to, udział tej ludności w ogólnych migracjach był najwyższy i wahał się w granicach od 38,9 % w 1975 r. do 42,9 % w 1981 r.

Drugim pod względem rozmiarów kierunkiem przemieszczania się ludności były migracje ze wsi do miast. Ten kierunek wędrowek ma bardzo istotne znaczenie, wpływa bowiem na zmianę struktur demograficznych miast i wsi oraz na proces urbanizacji województwa.

Najwięcej przemieszczeń ze wsi do miast wystąpiło w 1975 r. /14556 osób, tj. 34,1 % ogółu faktów/, w latach następnych liczba przemieszczających się zmniejszała się i w 1981 r. była niższa o 37,9 %. Przeciętny w roku udział ludności przemieszczającej się na tereny miejskie wynosił 29,6 %.

Rozmiary wędrowek w pozostałych kierunkach były już znacznie mniejsze. Z miast na wieś przemieszczało się średnio w roku 15,5 % migrantów. Udział migrujących w tych kierunkach charakteryzował się stałym wzrostem, który w latach 1975-1981 wyniósł 2,8 %.

Ze wsi na wieś przemieszczało się przeciętnie 13,6 % migrantów rocznie. Ich udział w ogólnych migracjach w latach 1975-1981 ulegał niewielkim zmianom; w 1981 r. był tylko o 0,1 % mniejszy niż w 1975 r.

Migracje według cech demograficznych

Badania zjawiska migracji nie ograniczają się jedynie do określenia ich wielkości. Istotne bowiem znaczenie dla sterowania rozwojem regionu mają cechy demograficzne osób migrujących, takie jak: wiek, poziom wykształcenia, stan cywilny.

a/ migracje według grup wiekowych

Z analizy ruchów migracyjnych ludności w latach 1975-1981 w podziale na grupy wiekowe wynika, że największą mobilnością przestrzenną charakteryzowały się osoby w wieku 20-24 oraz 25-29 lat.

Znaczny udział w ruchu wędrowkowym miały także towarzyszące rodzicom dzieci w wieku do lat 4. Ludność w pozostałych grupach wiekowych charakteryzowała większa stabilność.

Grupa wieku 20-29 lat stanowiła łącznie 43,1 % ludności napływowej i 42,5 % odpływowej, a największe nasilenie przemieszczeń przypadło na lata 1975-1977. Dominowały migracje z miast i do miast; ich przeciętny w latach 1975-1981 udział wyniósł odpowiednio 42,6 % i 42,5 %.

Saldo ruchu wędrowkowego omawianej grupy osiągało najwyższe ujemne wartości/ - 1651 osób w 1975 r. i -2228 osób w 1981 r./.

Tak wysoki "ubytek" ludzi młodych powoduje nie tylko niedobór rąk do pracy, ale ujemnie wpływa również na sytuację demograficzną województwa. Może zawazyć na liczbie zawieranych małżeństw, a tym samym liczbie urodzeń. Niekorzystny jest także duży odpływ dzieci towarzyszących rodzicom. Wszystko to sprawia, że następuje szybsze starzenie się społeczeństwa.

Dokonując podziału migrantów na ekonomiczne grupy wieku, tj. przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną zaobserwowano najwyższe wielkości ruchów migracyjnych wśród ludności stanowiącej potencjalne zasoby siły roboczej, tj. znajdujące się w wieku produkcyjnym.

Strukturę migracji w podziale na ludność przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną przedstawiono poniżej:

LATA	Napływ			Odływ			Saldo migracji		
	ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	z wsi	ogółem	w miastach	na wsi

MIGRACJE OGÓŁEM = 100

Ludność w wieku przedprodukcyjnym^{a/}

1975	25,5	25,1	26,7	26,5	24,4	29,2	30,6	36,4	31,6
1976	26,0	25,9	26,4	26,2	24,2	29,0	26,7	34,1	32,3
1977	25,8	25,3	27,0	26,0	24,1	28,9	26,7	6,3	31,4
1978	25,7	25,1	27,0	26,2	24,7	28,6	27,8	22,9	30,8
1979	27,2	27,0	27,9	27,6	25,9	30,4	28,9	20,8	33,9
1980	27,6	26,9	29,0	27,7	25,6	30,8	28,0	19,7	33,4
1981	26,4	25,8	27,7	27,9	26,4	30,4	31,6	28,7	34,1

Ludność w wieku produkcyjnym^{b/}

1975	68,5	68,7	67,8	68,5	70,1	66,5	68,9	47,5	65,2
1976	67,7	67,8	67,3	68,3	69,7	66,4	71,3	158,9	65,2
1977	68,3	68,7	67,4	68,6	70,2	66,2	69,9	92,7	64,6
1978	68,6	68,7	68,5	68,5	69,6	66,7	68,0	74,3	64,1
1979	67,8	68,0	67,3	67,6	69,0	65,4	67,1	73,9	62,9
1980	67,4	67,7	66,9	67,6	69,2	65,2	68,0	76,2	62,6
1981	68,3	68,6	67,6	67,4	68,6	65,5	65,2	68,3	62,5

Ludność w wieku poprodukcyjnym^{c/}

1975	6,0	6,2	5,5	5,0	5,5	4,3	0,5	16,1	3,2
1976	6,3	6,3	6,3	5,5	6,1	4,6	2,0	-4,8	2,5
1977	5,9	6,0	5,6	5,4	5,7	4,9	3,4	1,0	4,0
1978	5,7	6,2	4,5	5,3	5,7	4,7	4,2	2,8	5,1
1979	5,0	5,0	4,8	4,8	5,1	4,2	4,0	5,3	3,2
1980	5,0	5,4	4,1	4,7	5,2	4,0	4,0	4,1	4,0
1981	5,3	5,6	4,7	4,7	5,0	4,1	3,2	3,0	3,4

a/ W wieku: 0-17 lat. b/ W wieku: mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat. c/ W wieku: mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej.

Jak wynika z zaprezentowanych wskaźników, odsetek migrującej ludności w wieku produkcyjnym jest ponad 2,5 raza wyższy od udziału grupy przedprodukcyjnej i około 12-krotnie większy niż udział ludności poprodukcyjnej.

Współczynniki migracji ludności w wieku produkcyjnym kształtowały się w latach 1975-1981 następująco:

WSPÓŁCZYNNIKI	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Napływu /Wn/	30,1	31,5	29,4	27,8	25,3	23,2	20,3
Odpywu /Wo/	36,8	39,3	37,1	37,6	34,6	31,8	28,4
Ubytku wędrownego /Wpu/	-6,7	-7,8	-7,7	-9,8	-9,3	-8,6	-8,1
Obrotu migracyjnego /Wom/	67,0	70,7	66,5	65,5	60,0	55,8	48,7

Porównanie powyższych danych ze współczynnikami charakteryzującymi migracje ogółem w województwie /tabl. na str.33/ wskazuje, że ruchy migracyjne ludności w wieku produkcyjnym były intensywniejsze, a ojemne saldo migracji wyższe. Jest to zjawisko bardzo niekorzystne, wywołujące określone trudności na rynku pracy województwa i wymagające prowadzenia odpowiedniej polityki zatrudnienia.

b/ migracje według poziomu wykształcenia

Struktura migrantów według poziomu wykształcenia uległa w latach 1975-1981 pewnym zmianom. Obrazuje to poniższa tablica:

POZIOM WYKSZTAŁCENIA		1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
a - napływ								
b - odpływ								
c - saldo migracji								
MIGRACJE OGÓŁEM = 100								
Wyższy	a	3,8	4,4	4,9	5,1	4,8	5,1	5,2
	b	3,9	4,4	4,8	4,9	5,1	5,3	5,2
	c	4,6	4,1	4,9	4,6	5,9	6,5	5,2
Policealny	a	2,2	2,2	2,4	2,6	2,6	2,8	3,2
	b	2,5	2,5	2,7	2,9	3,1	3,3	3,4
	c	3,9	3,7	3,8	3,7	4,4	4,5	4,1
Średni	a	14,7	15,5	17,3	17,4	17,4	17,1	18,5
	b	15,8	16,9	17,9	17,9	17,5	18,3	18,9
	c	20,8	22,5	20,4	19,5	18,0	21,8	19,7
Zasadniczo zawodowy	a	20,9	20,7	21,1	21,8	22,1	22,2	23,5
	b	20,8	20,7	21,1	21,5	21,7	21,4	22,4
	c	20,6	20,6	21,1	20,5	20,7	19,1	19,9
Podstawowy	a	28,5	26,6	24,6	24,0	22,7	22,2	20,3
	b	27,1	25,6	24,1	23,1	22,3	21,2	19,7
	c	19,7	21,7	21,4	20,4	21,1	18,4	18,1
Niepełny podstawowy	a	5,5	5,7	5,2	4,5	4,1	3,7	3,6
	b	4,4	4,5	4,2	4,2	3,5	3,2	3,0
	c	-0,5	-0,2	0,7	3,2	1,7	1,7	1,5
Nie ustalony	a	24,4	24,9	24,5	24,6	26,2	26,9	25,7
	b	25,5	25,4	25,2	25,5	26,8	27,1	27,4
	c	30,9	27,6	27,7	28,1	28,2	28,0	31,5

Pomijając grupę osób o wykształceniu nie ustalonym wśród których znajdują się również dzieci i młodzież do lat 18, gdzie notowano najwyższe saldo migracji z tendencjami wzrostowymi należy stwierdzić, że do 1979 roku dominowały w ruchach migracyjnych osoby z wykształceniem podstawowym. Od 1980 r. zaznaczył się natomiast wzrost udziału migrantów posiadających wykształcenie zasadniczo zawodowe.

Przytoczone dane wskazują, że w latach 1975-1981 wzrósł odsetek posiadających wykształcenie:

- wyższe - w napływie o 1,4 %, w odpływie o 1,3 %,
- policealno - w napływie o 1,0 %, w odpływie o 0,9 %,
- średnie - w napływie o 3,8 %, w odpływie o 3,1 %,
- zasadniczo zawodowe - w napływie o 2,4 %, w odpływie o 1,6 %.

Odpływ ludności o wysokich kwalifikacjach zawodowych jest zjawiskiem niepokojącym i wpływa na pogłębienie deficytu wykwalifikowanej kadry, niezbędnej dla prawidłowego rozwoju gospodarczego województwa.

o/ migracje według stanu cywilnego

Obserwacja ruchów migracyjnych wykazała istotne powiązania między rozmiarami wędrowek, a stanem cywilnym migrantów.

Przeciętny udział napływu i odpływu ludności według stanu cywilnego w latach 1975-1981 kształtował się następująco:

Żonaci /zamężni/	napływ	50,6 %	odpływ	51,8 %
Kawalerowie /panny/	napływ	43,3 %	odpływ	42,9 %
Wdowcy /wdowy/	napływ	3,9 %	odpływ	3,3 %
Rozwiedzeni /rozwódzone/	napływ	2,2 %	odpływ	2,0 %

Największy udział w migracjach stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim oraz kawalerowie i panny.

Głównym zaś kierunkiem przesłuszeń migrantów według stanu cywilnego były wędrowki z miast i do miast.

Najwyższe ujemne saldo migracji z tendencjami wzrostowymi wystąpiło w grupie osób pozostających w związku małżeńskim i wzrosło od -4406 w 1975 r. do -3113 w 1981 r., najniższe wdowców i wdów /21 w 1975 r. do 33 w 1981 r./.

Porównanie dynamiki napływu i odpływu w latach 1975-1981 wykazało, że ruchy migracyjne według stanu cywilnego zmniejszały się, przy czym większe tempo spadku zanotowano w napływie.

Najbardziej obniżył się napływ kawalerów /panien/ o 33,4 % oraz rozwiedzionych o 29,8 %. W tych grupach wystąpił również największy spadek odpływu, wynoszący odpowiednio 21,9 % i 19,5 %.

Rosło więc ujemne saldo migracji dla każdej subpopulacji, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w grupie wdowców /o 257,0 %/.

5. Przyczyny migracji wewnętrznych

Dokładne ustalenie przyczyn migracji jest trudne i złożone. Dane uzyskane na podstawie ewidencji meldunkowej są niepełne, ponieważ przyczyny zmiany miejsca pobytu podaje się na zasadzie dobrowolności. Ponadto część migrantów - członków rodzin, przypisuje się przyczynę, dla której migrują rodzice, bądź też jako przyczynę podaje się współtowarzyszenie rodzicom.

Wiadomo jednak, że wśród motywów dotyczy o zmianie miejsca zamieszkania na ogół wysuwają się względy ekonomiczne, związane z poprawą warunków bytowych.

Opracowania statystyczne bardzo wąsko określają przyczyny migracji; wymienia się tylko trzy podstawowe: praca, nauka oraz współtowarzyszenie rodzicom bądź innym osobom. Migrującym z innych powodów wpisywane są "inne przyczyny" oraz "przyczyny nie ustalone". Dla tych subpopulacji migrantów ustalenie rzeczywistych motywów wędrówek jest niemożliwe.

W województwie wałbrzyskim migracje ludności związane ze zmianą pracy wynosiły w latach 1975-1981 średnio: w napływie - 2774 osoby /15,7 %/, w odpływie - 4570 osób /19,5 %/. Największe przemieszczenia wystąpiły w 1978 r. /napływ - 3517 osób, tj. 18,3 %, odpływ - 4570, tj. 19,5 %/, najwyższe ujemne saldo migracji zanotowano w 1978 r. /-1206/.

Migracje, których przyczyną była nauka, stanowiły niewielki odsetek ogółu ruchów wędrówkowych /ludność napływowa - 1,0 %, odpływowa - 1,1 %/. Największy napływ i odpływ wystąpił w 1976 r. /odpowiednio 232 i 277 osób/. W następnych latach zaznaczył się spadek, w rezultacie którego napływ zmniejszył się o ponad połowę /o 50,4 %/, odpływ wykazał mniejsze tempo spadku i obniżył się o 30,0 %. Ujemne saldo migracji było najwyższe w 1980 r. /-112/.

Osoby towarzyszące stanowiły wysoki odsetek ogółu migrujących, wynoszący przeciętnie 23,0 % napływu i 24,1 % odpływu. Dynamika ruchów wędrówkowych kształtowała się tu podobnie jak w migracjach związanych z nauką. Saldo migracji było ujemne, najwyższe w 1978 r. /-1784/.

Pozostałe grupy migrantów, których motywy wędrówek są nieznane, były dość liczne, ich udział w ruchach migracyjnych w latach 1975-1981 wynosił średnio:

- inne przyczyny - napływ - 45,2 %, odpływ - 39,1 %,
- przyczyny nie ustalone - napływ - 15,1 %, odpływ - 19,0 %,

Ujemne saldo migracji dla obydwu grup w 1981 r. wyniosło odpowiednio - 2322 i - 500.

Badając przyczyny ruchów wędrówkowych, a zwłaszcza wysokiego, ujemnego salda migracji w województwie wałbrzyskim, trzeba stwierdzić, że zasadniczy wpływ na "wyludnianie" ma sytuacja gospodarcza regionu.

Wałbrzyskie jest województwem nie posiadającym nadwyżek siły roboczej. Należy do obszarów silnie uprzemysłowionych i zurbanizowanych. Posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę komunalną i społeczną. Jednocześnie jednak występuje tu słaby przyrost zasobów mieszkaniowych, a istniejący przemysł dysponuje przestarzałym parkiem maszynowym i niewielkim udziałem nowoczesnych gałęzi.

WNIOSKI KOŃCOWE

Na rozwój gospodarczy każdego regionu wpływa wiele elementów natury ekonomicznej, geograficznej i demograficznej.

Bezsporne jest znaczenie i rola w rozwoju społeczno-ekonomicznym ostatniego z wymienionych, tj. czynnika ludzkiego. Stąd też, sprawą niezwykle ważną dla określenia prawidłowego funkcjonowania gospodarki województwa jest zbudowanie struktur demograficznych oraz czynników wpływających na ich kształtowanie, w tym ruchu wędrówkowego.

Migracje wywarły niekorzystny wpływ na kształtowanie się zjawisk demograficznych w województwie:

- ludność wzrosła tylko o 2,0 % przy 5,5 % wzroście w kraju mimo, że przyrost naturalny był znacznie wyższy od średniej krajowej,
- od roku 1979 spada udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców województwa /z 63,3 % do 63,2 %/,
- szybciej niż przeciętnie w kraju wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym - z 8,2 % w 1975 r. do 9,1 % w 1981 r.,
- maleje ilość zawieranych małżeństw /z 11,7 na 1000 ludności w 1975 r. do 10,1 w 1981 r./, co może doprowadzić do spadku liczby urodzeń i w efekcie do zmniejszenia przyrostu naturalnego.

Wymienione wyżej zjawiska są niepokojące i stanowią podstawę do stwierdzenia, iż przy utrzymaniu się salda migracji i jego struktury na obecnym poziomie, postępować będzie szybko starzenie się społeczeństwa, a także stopniowe wyludnianie się regionu. W konsekwencji może to doprowadzić do regresu zarówno demograficznego jak i gospodarczego.

TABL. 1. MIGRACJE LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
OGÓŁEM	1975	19273	9398	9875	23560	11435	12125	-4287	-2037	-2250
	1976	20676	10148	10528	25740	12529	13211	-5064	-2381	-2683
	1977	19368	9597	9771	24553	12084	12469	-5185	-2487	-2698
	1978	18401	9113	9288	25146	12225	12921	-6745	-3112	-3633
	1979	16971	8417	8554	23355	11489	11866	-6384	-3072	-3312
	1980	15619	7826	7793	21504	10579	10925	-5885	-2753	-3132
	1981	13495	6713	6782	19275	9539	9736	-5780	-2826	-2954
Miasta	1975	14293	6865	7428	13451	6502	6949	842	363	479
	1976	14809	7197	7612	15279	7413	7866	-470	-216	-254
	1977	13950	6909	7041	15073	7422	7651	-1123	-513	-610
	1978	12794	6302	6492	15430	7485	7945	-2636	-1183	-1453
	1979	11970	5926	6044	14463	7100	7363	-2493	-1174	-1319
	1980	10643	5260	5375	13011	6340	6671	-2368	-1072	-1296
	1981	9344	4643	4701	12027	5970	6057	-2683	-1327	-1356
Wieś	1975	4980	2533	2447	10109	4933	5176	-5129	-2400	-2729
	1976	5867	2951	2916	10461	5116	5345	-4594	-2165	-2429
	1977	5418	2688	2730	9480	4662	4818	-4062	-1974	-2088
	1978	5607	2811	2796	9716	4740	4976	-4109	-1929	-2180
	1979	5001	2491	2510	8892	4389	4503	-3891	-1898	-1993
	1980	4976	2558	2418	8493	4239	4254	-3517	-1681	-1836
	1981	4151	2070	2081	7248	3569	3679	-3097	-1499	-1598
MIGRACJE WEWNĘTRZNE										
RAZEM	1975	19223	9380	9843	23472	11407	12065	-4249	-2027	-2222
	1976	20647	10131	10516	25521	12448	13073	-4874	-2317	-2557
	1977	19334	9582	9752	24899	11981	12918	-4965	-2399	-2566
	1978	18377	9107	9270	24869	12111	12758	-6492	-3004	-3488
	1979	16952	8410	8542	23217	11430	11787	-6265	-3020	-3245
	1980	15601	7818	7783	21370	10526	10844	-5769	-2708	-3061
	1981	13477	6704	6773	19147	9488	9659	-5670	-2784	-2886
Miasta	1975	14252	6852	7400	13376	6476	6900	876	376	500
	1976	14784	7182	7602	15098	7346	7752	-314	-164	-150
	1977	13927	6899	7028	14861	7336	7525	-934	-437	-497
	1978	12776	6298	6478	15235	7405	7830	-2459	-1107	-1352
	1979	11958	5922	6036	14362	7051	7311	-2404	-1129	-1275
	1980	10628	5263	5365	12902	6297	6605	-2274	-1034	-1240
	1981	9331	4636	4695	11936	5931	6005	-2605	-1295	-1310
Wieś	1975	4971	2528	2443	10096	4931	5165	-5125	-2403	-2722
	1976	5863	2949	2914	10423	5102	5321	-4560	-2153	-2407
	1977	5407	2683	2724	9438	4645	4793	-4031	-1962	-2069
	1978	5601	2809	2792	9634	4706	4928	-4033	-1897	-2136
	1979	4994	2488	2506	8855	4379	4476	-3861	-1891	-1970
	1980	4973	2555	2418	8468	4229	4239	-3495	-1674	-1821
	1981	4146	2068	2078	7211	3557	3654	-3065	-1489	-1576
MIGRACJE ZAGRANICZNE										
RAZEM	1975	50	18	32	88	28	60	-38	-10	-28
	1976	29	17	12	219	81	138	-190	-64	-126
	1977	34	15	19	254	103	151	-220	-88	-132
	1978	24	6	18	277	114	163	-253	-108	-145
	1979	19	7	12	130	59	79	-119	-52	-67
	1980	18	8	10	134	53	81	-116	-45	-71
	1981	18	9	9	128	51	77	-110	-42	-68
Miasta	1975	41	13	28	75	26	49	-34	-13	-21
	1976	25	15	10	181	67	114	-156	-52	-104
	1977	23	10	13	217	86	126	-189	-76	-113
	1978	18	4	14	195	80	115	-177	-76	-101
	1979	12	4	8	101	49	52	-89	-45	-44
	1980	15	5	10	109	43	66	-94	-38	-56
	1981	13	7	6	91	39	52	-78	-32	-46
Wieś	1975	9	5	4	13	2	11	-4	3	-7
	1976	4	2	2	38	14	24	-34	-12	-22
	1977	11	5	6	42	17	25	-31	-12	-19
	1978	6	2	4	82	34	48	-76	-32	-44
	1979	7	3	4	37	10	27	-30	-7	-23
	1980	3	3	-	25	10	15	-22	-7	-15
	1981	5	2	3	37	12	25	-32	-10	-22

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI OGÓŁEM, WEWNĄTRZ WOJEWÓDZTWA I MIĘDZY WOJEWÓDZTWAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
MIGRACJE WEWNĘTRZNE										
OGÓŁEM	1975	19223	9380	9843	23472	11407	12065	-4249	-2027	-2222
	1976	20647	10131	10516	25521	12448	13073	-4874	-2317	-2557
	1977	19334	9582	9752	24299	11981	12318	-4965	-2399	-2566
	1978	18377	9107	9270	24869	12111	12758	-6492	-3004	-3488
	1979	16952	8410	8542	23217	11430	11787	-6265	-3020	-3245
	1980	15601	7818	7783	21370	10526	10844	-5769	-2708	-3061
	1981	13477	6704	6773	19147	9488	9659	-5670	-2784	-2886
Miasto	1975	14252	6852	7400	13376	6476	6900	876	376	500
	1976	14784	7182	7602	15098	7346	7752	-314	-164	-150
	1977	13927	6899	7028	14861	7336	7525	-934	-437	-497
	1978	12776	6298	6478	15235	7405	7830	-2459	-1107	-1352
	1979	11958	5922	6036	14362	7051	7311	-2404	-1129	-1275
	1980	10628	5263	5365	12902	6297	6605	-2274	-1034	-1240
	1981	9331	4636	4695	11936	5931	6005	-2605	-1295	-1310
Wieś	1975	4971	2528	2443	10096	4931	5165	-5125	-2403	-2722
	1976	5863	2949	2914	10423	5102	5321	-4560	-2153	-2407
	1977	5407	2683	2724	9438	4645	4793	-4031	-1962	-2069
	1978	5601	2809	2792	9634	4706	4928	-4033	-1897	-2136
	1979	4994	2488	2506	8855	4379	4476	-3861	-1891	-1970
	1980	4973	2555	2418	8468	4229	4239	-3495	-1674	-1821
	1981	4146	2068	2078	7211	3557	3654	-3065	-1489	-1576
MIGRACJE WEWNĄTRZ WOJEWÓDZTWA										
RAZEM	1975	10640	5230	5410	10640	5230	5410	-	-	-
	1976	11437	5641	5796	11437	5641	5796	-	-	-
	1977	10748	5348	5400	10748	5348	5400	-	-	-
	1978	10177	4967	5210	10177	4967	5210	-	-	-
	1979	9577	4751	4826	9577	4751	4826	-	-	-
	1980	9042	4513	4529	9042	4513	4529	-	-	-
	1981	7636	3833	3803	7636	3833	3803	-	-	-
Miasto	1975	8028	3916	4112	4928	2466	2462	3100	1450	1650
	1976	8199	3986	4213	5737	2849	2888	2462	1137	1325
	1977	7804	3881	3923	5698	2863	2835	2106	1018	1088
	1978	7112	3457	3655	5437	2678	2759	1675	779	896
	1979	6842	3384	3458	5154	2566	2588	1688	818	870
	1980	6164	3037	3127	4689	2331	2358	1475	706	769
	1981	5274	2645	2629	4176	2103	2073	1098	542	556
Wieś	1975	2612	1314	1298	5712	2764	2948	-3100	-1450	-1650
	1976	3238	1655	1583	5700	2792	2908	-2462	-1137	-1325
	1977	2944	1467	1477	5050	2485	2565	-2106	-1018	-1088
	1978	3065	1510	1555	4740	2289	2451	-1675	-779	-896
	1979	2735	1367	1368	4423	2185	2238	-1688	-818	-870
	1980	2878	1476	1402	4357	2182	2171	-1475	-706	-769
	1981	2362	1188	1174	3460	1730	1730	-1098	-542	-556
MIGRACJE MIĘDZY WOJEWÓDZTWAMI										
RAZEM	1975	8583	4150	4433	12832	6177	6655	-4249	-2027	-2222
	1976	9210	4490	4720	14084	6807	7277	-4874	-2317	-2557
	1977	8586	4234	4352	13551	6633	6918	-4965	-2399	-2566
	1978	8200	4140	4060	14692	7144	7548	-6492	-3004	-3488
	1979	7375	3659	3716	13640	6679	6961	-6265	-3020	-3245
	1980	6559	3305	3254	12328	6013	6315	-5769	-2708	-3061
	1981	5841	2871	2970	11511	5655	5856	-5670	-2784	-2886
Miasto	1975	6224	2936	3288	8448	4010	4438	-2224	-1074	-1150
	1976	6585	3196	3389	9361	4497	4864	-2776	-1301	-1475
	1977	6123	3018	3105	9163	4473	4690	-3040	-1455	-1585
	1978	5664	2841	2823	9798	4727	5071	-4134	-1886	-2248
	1979	5116	2538	2578	9208	4485	4723	-4092	-1947	-2145
	1980	4464	2226	2238	8213	3966	4247	-3749	-1740	-2009
	1981	4057	1991	2066	7760	3828	3932	-3703	-1837	-1866
Wieś	1975	2359	1214	1145	4384	2167	2217	-2025	-953	-1072
	1976	2625	1294	1331	4723	2310	2413	-2098	-1016	-1082
	1977	2463	1216	1247	4388	2160	2228	-1925	-944	-981
	1978	2536	1299	1237	4894	2417	2477	-2358	-1118	-1240
	1979	2259	1121	1138	4432	2194	2238	-2173	-1073	-1100
	1980	2095	1079	1016	4115	2047	2068	-2020	-968	-1052
	1981	1784	880	904	3751	1827	1924	-1967	-947	-1020

TABL. 3. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w mias- tach	na wsi
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14362	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
0 - 4	1975	2656	1938	718	3140	1627	1513	-484	311	-795
	1976	2910	2002	908	3550	1939	1611	-640	63	-703
	1977	2749	1886	863	3380	1927	1453	-631	-41	-590
	1978	2656	1761	895	3526	2034	1492	-870	-273	-597
	1979	2602	1784	818	3541	2075	1466	-939	-291	-648
	1980	2430	1592	838	3349	1870	1479	-919	-278	-641
	1981	2028	1347	681	2902	1739	1163	-874	-352	-482
5 - 9	1975	999	713	286	1366	714	652	-367	-1	-366
	1976	1176	845	331	1484	801	683	-308	44	-352
	1977	1099	788	311	1492	798	694	-393	-10	-383
	1978	1090	758	332	1549	881	668	-459	-123	-336
	1979	1105	800	305	1572	868	704	-467	-68	-399
	1980	1100	742	358	1477	806	671	-377	-64	-313
	1981	878	612	266	1451	811	640	-573	-199	-374
10 - 14	1975	686	493	193	985	526	459	-299	-33	-266
	1976	738	560	178	982	545	437	-244	15	-259
	1977	633	477	156	864	523	341	-231	-46	-185
	1978	558	381	177	881	517	364	-323	-136	-187
	1979	570	410	160	825	489	336	-255	-79	-176
	1980	480	323	157	700	395	305	-220	-72	-148
	1981	411	270	141	659	386	273	-248	-116	-132
15 - 19	1975	1828	1351	477	2034	1159	875	-206	192	-398
	1976	1800	1314	486	2065	1202	863	-265	112	-377
	1977	1650	1140	510	1777	1104	673	-127	36	-163
	1978	1435	954	481	1800	1098	702	-365	-144	-221
	1979	1190	789	401	1454	906	548	-264	-117	-147
	1980	1024	680	344	1238	752	486	-214	-72	-142
	1981	858	603	255	1068	678	390	-210	-75	-135
20 - 24	1975	4968	3595	1373	5862	3407	2455	-894	188	-1082
	1976	5176	3507	1669	6235	3702	2533	-1059	-195	-864
	1977	4742	3259	1483	5758	3542	2216	-1016	-283	-733
	1978	4478	2991	1487	5719	3550	2169	-1241	-559	-682
	1979	4018	2727	1291	5208	3294	1914	-1190	-567	-623
	1980	3500	2237	1263	4695	2924	1771	-1195	-687	-508
	1981	3060	2023	1037	4029	2539	1490	-969	-516	-453
25 - 29	1975	3361	2547	814	4118	2281	1837	-757	266	-1023
	1976	3779	2748	1031	4765	2763	2002	-986	-15	-971
	1977	3692	2737	955	4773	2851	1922	-1081	-114	-967
	1978	3529	2504	1025	4711	2819	1892	-1182	-315	-867
	1979	3277	2378	899	4668	2890	1778	-1391	-512	-879
	1980	3063	2148	915	4325	2592	1733	-1262	-444	-818
	1981	2695	1902	793	3954	2519	1435	-1259	-617	-642
30 - 34	1975	1058	820	238	1364	813	551	-306	7	-313
	1976	1085	823	262	1415	885	530	-330	-62	-268
	1977	1186	904	282	1560	985	575	-374	-81	-293
	1978	1347	991	356	1868	1148	720	-521	-157	-364
	1979	1376	1007	369	1866	1117	749	-490	-110	-380
	1980	1397	991	406	1965	1176	789	-568	-185	-383
	1981	1271	928	343	1810	1074	736	-539	-146	-393
35 - 39	1975	762	588	174	1093	682	411	-331	-94	-237
	1976	822	654	168	1066	674	392	-244	-20	-224
	1977	684	531	153	983	666	317	-299	-135	-164
	1978	618	459	159	966	635	331	-348	-176	-172
	1979	530	416	114	779	506	273	-249	-90	-159
	1980	474	343	131	685	449	236	-211	-106	-105
	1981	406	295	111	657	441	216	-251	-146	-105
40 - 44	1975	594	442	152	809	503	306	-215	-61	-154
	1976	584	446	138	815	553	262	-231	-107	-124
	1977	587	470	117	788	550	238	-201	-80	-121
	1978	503	367	136	766	533	233	-263	-166	-97
	1979	498	365	133	698	462	236	-200	-97	-103
	1980	416	293	123	578	372	206	-162	-79	-83
	1981	373	261	112	526	355	171	-153	-94	-59

TABL. 3. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH /dok./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w mies- tach	na wsi
45 - 49	1975	458	327	131	643	407	236	-185	-80	-105
	1976	514	380	134	700	454	246	-186	-74	-112
	1977	482	366	116	659	435	224	-177	-69	-108
	1978	434	315	119	668	465	203	-234	-150	-84
	1979	323	226	97	534	372	162	-211	-146	-65
	1980	364	271	93	511	360	151	-147	-89	-58
	1981	283	211	72	441	301	140	-158	-90	-68
50 - 54	1975	379	293	86	479	279	200	-100	14	-114
	1976	413	317	96	548	366	182	-135	-49	-86
	1977	373	287	86	515	338	177	-142	-51	-91
	1978	362	265	97	559	359	200	-197	-94	-103
	1979	326	241	85	479	317	162	-153	-76	-77
	1980	285	209	76	395	257	138	-110	-48	-62
	1981	245	177	68	358	251	107	-113	-74	-39
55 - 59	1975	218	179	39	281	171	110	-63	8	-71
	1976	247	185	62	359	215	144	-112	-30	-82
	1977	232	175	57	331	222	109	-99	-47	-52
	1978	258	187	71	425	264	161	-167	-77	-90
	1979	229	171	58	392	270	122	-163	-99	-64
	1980	218	168	50	338	214	124	-120	-46	-74
	1981	197	142	55	308	186	120	-111	-46	-65
60 - 64	1975	281	217	64	336	204	132	-55	13	-68
	1976	311	237	74	379	233	146	-68	4	-72
	1977	236	177	59	321	210	111	-85	-33	-52
	1978	207	168	39	285	186	99	-78	-18	-60
	1979	162	113	49	248	158	90	-86	-45	-41
	1980	147	105	42	224	143	81	-77	-38	-39
	1981	137	101	36	222	152	70	-85	-51	-34
65 - 69	1975	342	270	72	354	215	139	-12	55	-67
	1976	325	235	90	368	231	137	-43	4	-47
	1977	297	217	80	359	215	144	-62	2	-64
	1978	262	205	57	361	225	136	-99	-20	-79
	1979	192	138	54	302	203	99	-110	-65	-45
	1980	178	135	43	275	175	100	-97	-40	-57
	1981	143	108	35	194	120	74	-51	-12	-39
70 - 74	1975	297	232	65	280	168	112	17	64	-47
	1976	304	211	93	338	217	121	-34	-6	-28
	1977	274	213	61	304	194	110	-30	19	-49
	1978	260	199	61	321	202	119	-61	-3	-58
	1979	204	143	61	268	173	95	-64	-30	-34
	1980	191	147	44	239	156	83	-48	-9	-39
	1981	183	138	45	212	141	71	-29	-3	-26
75 - 79	1975	185	145	40	188	128	60	-3	17	-20
	1976	246	176	70	257	177	80	-11	-1	-10
	1977	236	174	62	250	173	77	-14	1	-15
	1978	223	157	66	274	188	86	-51	-31	-20
	1979	172	118	54	183	123	60	-11	-5	-6
	1980	161	120	41	206	145	61	-45	-25	-20
	1981	151	113	38	190	137	53	-39	-24	-15
80 - 84	1975	91	64	27	94	64	30	-3	-	-3
	1976	159	111	48	139	104	35	20	7	13
	1977	123	83	40	124	92	32	-1	-9	8
	1978	104	78	26	128	93	35	-24	-15	-9
	1979	117	84	33	131	82	49	-14	2	-16
	1980	118	84	34	117	83	34	1	1	-
	1981	100	64	36	111	70	41	-11	-6	-5
85 lat i więcej	1975	60	38	22	46	28	18	14	10	4
	1976	58	33	25	56	37	19	2	-4	6
	1977	59	43	16	61	36	25	-2	7	-9
	1978	53	36	17	62	38	24	-9	-2	-7
	1979	61	48	13	69	57	12	-8	-9	1
	1980	55	40	15	53	33	20	2	7	-5
	1981	58	36	22	55	34	21	3	2	1

TABL. 4.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM
I POPRODUKCYJNYM

LATA	Napływ			Odływ			Saldo migracji		
	ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi

O G Ń Ł E M

Ludność w wieku przedprodukcyjnym^{a/}

1975	4913	3585	1328	6212	3266	2946	-1299	319	-1618
1976	5377	3828	1549	6679	3658	3021	-1302	170	-1472
1977	4986	3524	1462	6312	3583	2729	-1326	-59	-1267
1978	4719	3207	1512	6524	3769	2755	-1805	-562	-1243
1979	4611	3225	1386	6420	3724	2696	-1809	-499	-1310
1980	4307	2862	1445	5921	3310	2611	-1614	-448	-1166
1981	3555	2405	1150	5347	3152	2195	-1792	-747	-1045

Ludność w wieku produkcyjnym^{b/}

1975	13159	9788	3371	16086	9372	6714	-2927	416	-3343
1976	13969	10025	3944	17442	10524	6918	-3473	-499	-2974
1977	13208	9561	3647	16677	10427	6250	-3469	-866	-2603
1978	12615	8780	3835	17028	10606	6422	-4413	-1826	-2587
1979	11488	8127	3361	15693	9903	5790	-4205	-1776	-2429
1980	10519	7190	3329	14440	8923	5517	-3921	-1733	-2188
1981	9207	6404	2803	12904	8184	4720	-3697	-1780	-1917

Ludność w wieku poprodukcyjnym^{c/}

1975	1151	879	272	1174	738	436	-23	141	-164
1976	1301	931	370	1400	916	484	-99	15	-114
1977	1140	842	298	1310	851	459	-170	-9	-161
1978	1043	789	254	1317	860	457	-274	-71	-203
1979	853	606	247	1104	735	369	-251	-129	-122
1980	775	576	199	1009	669	340	-234	-93	-141
1981	715	522	193	896	600	296	-181	-78	-103

MĘŻCZYŹNI

w wieku przedprodukcyjnym

1975	2465	1771	694	3136	1629	1507	-671	142	-813
1976	2701	1912	789	3404	1843	1561	-703	69	-772
1977	2519	1776	743	3233	1835	1398	-714	-59	-655
1978	2356	1619	737	3305	1925	1380	-949	-306	-643
1979	2315	1632	683	3274	1921	1353	-959	-289	-670
1980	2208	1448	760	2990	1677	1313	-782	-229	-553
1981	1822	1256	566	2702	1592	1110	-880	-336	-544

w wieku produkcyjnym

1975	6586	4827	1759	7939	4649	3290	-1353	178	-1531
1976	7085	5033	2052	8673	5276	3397	-1588	-243	-1345
1977	6752	4894	1858	8386	5283	3103	-1634	-389	-1245
1978	6490	4489	2001	8425	5247	3178	-1935	-758	-1177
1979	5860	4131	1729	7819	4929	2890	-1959	-798	-1161
1980	5426	3675	1751	7258	4442	2816	-1832	-767	-1065
1981	4688	3228	1460	6579	4204	2375	-1891	-976	-915

a/ Ludność w wieku przedprodukcyjnym od 0-17 lat. b/ Mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat. c/ Mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej.

TABL. 4.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM,
I POPRODUKCYJNYM /dok./

LATA	Napływ			Odływ			Saldo migracji		
	ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi

MĘŻCZYŹNI /dok./

w wieku poprodukcyjnym

1975	329	254	75	332	198	134	-3	56	-59
1976	345	237	108	371	227	144	-26	10	-36
1977	311	229	82	362	218	144	-51	11	-62
1978	261	190	71	381	233	148	-120	-43	-77
1979	235	159	76	337	201	136	-102	-42	-60
1980	184	140	44	278	178	100	-94	-38	-56
1981	194	152	42	207	135	72	-13	17	-30

KOBIECY

w wieku przedprodukcyjnym

1975	2448	1814	634	3076	1637	1439	-628	177	-805
1976	2676	1916	760	3275	1815	1460	-599	101	-700
1977	2467	1748	719	3079	1748	1331	-612	-	-612
1978	2363	1588	775	3219	1844	1375	-856	-256	-600
1979	2296	1593	703	3146	1803	1343	-850	-210	-640
1980	2099	1414	685	2931	1633	1298	-832	-219	-613
1981	1733	1149	584	2645	1560	1085	-912	-411	-501

w wieku produkcyjnym

1975	6573	4961	1612	8147	4723	3424	-1574	238	-1812
1976	6884	4992	1892	8769	5248	3521	-1885	-256	-1629
1977	6456	4667	1789	8291	5144	3147	-1835	-477	-1358
1978	6125	4291	1834	8603	5359	3244	-2478	-1068	-1410
1979	5628	3996	1632	7874	4974	2900	-2246	-978	-1268
1980	5093	3515	1578	7182	4481	2701	-2089	-966	-1123
1981	4519	3176	1343	6325	3980	2345	-1806	-804	-1002

w wieku poprodukcyjnym

1975	822	625	197	842	540	302	- 20	85	-105
1976	956	694	262	1029	689	340	-73	5	-78
1977	829	613	216	948	633	315	-119	-20	-99
1978	782	599	183	936	627	309	-154	-28	-126
1979	618	447	171	767	534	233	-149	87	-62
1980	591	436	155	731	491	240	-140	-55	-85
1981	521	370	151	689	465	224	-168	-95	-73

TABL. 5. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w mias- tach	na wsi
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14367	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
Wyższy	1975	711	634	87	916	726	190	-195	-92	-103
	1976	914	818	96	1114	876	238	-200	-58	-142
	1977	949	839	110	1194	934	260	-245	-95	-150
	1978	931	784	147	1228	934	294	-297	-150	-147
	1979	817	666	151	1186	959	227	-369	-293	-76
	1980	798	682	116	1173	922	251	-375	-240	-135
	1981	698	578	120	992	789	203	-294	-211	-83
Policealny /pomaturalny/	1975	415	352	63	581	400	181	-166	-48	-118
	1976	452	376	76	630	441	189	-178	-65	-113
	1977	472	394	78	660	454	206	-188	-60	-128
	1978	471	371	100	713	495	218	-242	-124	-118
	1979	441	360	81	715	521	194	-274	-161	-113
	1980	438	331	107	695	479	216	-257	-148	-109
	1981	430	339	91	660	471	189	-230	-132	-98
Średni	1975	2819	2259	560	3704	2407	1297	-885	-148	-737
	1976	3205	2463	742	4301	2788	1513	-1096	-325	-771
	1977	3345	2609	736	4360	2978	1382	-1015	-369	-646
	1978	3194	2422	772	4462	2965	1497	-1268	-543	-725
	1979	2946	2277	669	4072	2775	1297	-1126	-498	-628
	1980	2662	1985	677	3921	2653	1268	-1259	-668	-591
	1981	2496	1858	638	3615	2468	1147	-1119	-610	-509
Zasadniczy zawo- dowy	1975	4019	3002	1017	4893	2828	2065	-874	174	-1048
	1976	4275	3074	1201	5279	3114	2165	-1004	-40	-964
	1977	4074	2910	1164	5123	3085	2038	-1049	-175	-874
	1978	4007	2766	1241	5337	3246	2091	-1330	-480	-850
	1979	3741	2594	1147	5036	3060	1976	-1295	-466	-829
	1980	3471	2301	1170	4570	2704	1866	-1099	-403	-696
	1981	3161	2102	1059	4292	2532	1760	-1131	-430	-701
Podstawowy	1975	5506	3839	1667	6345	3316	3029	-839	-523	-1362
	1976	5482	3631	1851	6542	3630	2912	-1060	1	-1061
	1977	4767	3168	1599	5830	3354	2476	-1063	-186	-877
	1978	4419	2815	1604	5744	3312	2432	-1325	-497	-828
	1979	3653	2482	1371	5178	2978	2200	-1325	-496	-829
	1980	3470	2160	1310	4534	2508	2026	-1064	-348	-716
	1981	2741	1771	970	3769	2247	1522	-1028	-476	-552
Niepełny podsta- wowy	1975	1060	760	300	1037	557	480	23	203	-180
	1976	1168	768	400	1160	690	470	8	78	-70
	1977	997	664	333	1031	604	427	-34	60	-94
	1978	826	559	267	1033	622	411	-207	-63	-144
	1979	696	460	236	804	482	322	-108	-22	-86
	1980	581	391	190	681	414	267	-100	-23	-77
	1981	491	334	157	575	350	225	-84	-16	-68
Nie ustalony	1975	4683	3406	1277	5996	3142	2854	-1313	264	-1577
	1976	5151	3654	1497	6495	3559	2936	-1344	95	-1439
	1977	4730	3343	1387	6101	3452	2649	-1371	-109	-1262
	1978	4529	3059	1470	6352	3661	2691	-1823	-602	-1221
	1979	4458	3119	1339	6226	3587	2639	-1768	-468	-1300
	1980	4181	2778	1403	5796	3222	2574	-1615	-444	-1171
	1981	3460	2349	1111	5244	3079	2165	-1784	-730	-1054

TABL. 6.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI Z WYKSZTAŁCENIEM WYŻSZYM

LATA	Napływ									Odpływ									Saldo migracji		
	ogółem			do miast			na wieś			ogółem			z miast			ze wsi			ogółem	w miejscach	na wsi
	ogółem	z miast	ze wsi	razem	z miast	ze wsi	razem	z miast	ze wsi	ogółem	do miast	na wieś	razem	do miast	na wieś	razem	do miast	na wieś			

O G Ń Ł E M

1975	721	541	180	634	482	152	87	59	28	916	809	107	726	646	80	190	163	27	-195	-92	-103
1976	914	675	239	818	617	201	96	58	38	1114	972	142	876	783	93	238	189	49	-200	-58	-142
1977	949	728	221	839	655	184	110	73	37	1194	1064	130	934	845	89	260	219	41	-245	-95	-150
1978	931	704	227	784	610	174	147	94	53	1228	1037	191	934	811	123	294	226	68	-297	-150	-147
1979	817	632	185	666	526	140	151	106	45	1186	1006	180	959	831	128	227	175	52	-369	-293	-76
1980	798	589	209	682	507	175	116	82	34	1173	992	181	922	789	133	251	203	48	-375	-240	-135
1981	698	538	160	578	459	119	120	79	41	992	850	142	789	683	106	203	167	36	-294	-211	-83

WEWNĄTRZ WOJEWÓDZTWA

1975	273	197	76	247	177	70	26	20	6	273	247	26	197	177	20	76	70	6	-	50	-50
1976	306	222	84	281	205	76	25	17	8	306	281	25	222	205	17	84	76	8	-	59	-59
1977	357	260	97	319	232	87	38	28	10	357	319	38	260	232	28	97	87	10	-	59	-59
1978	325	228	97	269	191	78	56	37	19	325	269	56	228	191	37	97	78	19	-	41	-41
1979	317	232	85	255	186	69	62	46	16	317	255	62	232	186	46	85	69	16	-	23	-23
1980	327	232	95	287	200	87	40	32	8	327	287	40	232	200	32	95	87	8	-	55	-55
1981	268	197	71	223	165	58	45	32	13	268	223	45	197	165	32	71	58	13	-	26	-26

MIĘDZY WOJEWÓDZTWAMI

1975	448	344	104	387	305	82	61	39	22	643	562	81	529	469	60	114	93	21	-195	-142	-53
1976	608	453	155	537	412	125	71	41	30	808	691	117	654	578	76	154	113	41	-200	-117	-83
1977	592	468	124	520	423	97	72	45	27	837	745	92	674	613	61	163	132	31	-245	-154	-91
1978	606	476	130	515	419	96	91	57	34	903	768	135	706	620	86	197	148	49	-297	-191	-106
1979	500	400	100	411	340	71	89	60	29	869	751	118	727	645	82	142	106	36	-369	-316	-53
1980	471	357	114	395	307	88	76	50	26	846	705	141	690	589	101	156	116	40	-375	-295	-80
1981	430	341	89	355	294	61	75	47	28	724	627	97	592	518	74	132	109	23	-294	-237	-57

TABL. 7. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG STANU CYWILNEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14362	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
Kawalerowie /panny/	1975	8489	6309	2180	10294	5723	4571	-1805	586	-2391
	1976	9115	6557	2558	11123	6474	4649	-2008	83	-2091
	1977	8338	5962	2376	10385	6260	4125	-2047	-298	-1749
	1978	7911	5477	2434	10567	6389	4178	-2656	-912	-1744
	1979	7318	5157	2161	9964	6094	3870	-2646	-937	-1709
	1980	6656	4481	2175	9048	5332	3716	-2392	-851	-1541
	1981	5652	3877	1775	8039	4952	3087	-2387	-1075	-1312
Żonaci /żonęzne/	1975	9527	7011	2516	11933	6842	5091	-2406	169	-2575
	1976	10206	7234	2972	12985	7680	5305	-2779	-446	-2333
	1977	9839	7092	2747	12589	7695	4894	-2750	-603	-2147
	1978	9336	6454	2882	12932	7916	5016	-3596	-1462	-2134
	1979	8661	6088	2573	12090	7449	4641	-3429	-1361	-2068
	1980	8045	5481	2564	11196	6821	4375	-3151	-1340	-1811
	1981	6965	4823	2142	10078	6323	3755	-3113	-1500	-1613
Wdowcy /wdowy/	1975	747	559	188	726	453	273	21	106	-85
	1976	896	653	243	931	586	345	-35	67	-102
	1977	731	544	187	830	538	292	-99	6	-105
	1978	734	545	189	863	570	293	-129	-25	-104
	1979	611	444	167	724	480	244	-113	-36	-77
	1980	575	433	142	691	428	263	-116	5	-121
	1981	537	400	137	612	384	228	-75	16	-91
Rozwiedzeni /dzione/	1975	460	373	87	519	358	161	-59	15	-74
	1976	430	340	90	482	358	124	-52	-18	-34
	1977	426	329	97	495	368	127	-69	-39	-30
	1978	396	300	96	507	360	147	-111	-60	-51
	1979	362	269	93	439	339	100	-77	-70	-7
	1980	325	233	92	435	321	114	-110	-88	-22
	1981	323	231	92	418	277	141	-95	-46	-49

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wios	ogółem	z miast	ze wai	ogółem	w mies- tach	na wai
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14362	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
Praca	1975	3517	2505	1012	4570	2717	1853	-1053	-212	-841
	1976	3373	2290	1083	4281	2620	1661	-908	-330	-578
	1977	3082	2198	884	4045	2536	1509	-963	-338	-625
	1978	2752	1947	805	4008	2447	1561	-1256	-500	-756
	1979	2491	1683	808	3634	2359	1275	-1143	-676	-467
	1980	2328	1490	838	3517	2175	1342	-1189	-685	-504
	1981	1878	1321	557	2935	1843	1092	-1057	-522	-535
Nauka	1975	220	181	39	280	185	95	-60	-4	-56
	1976	232	189	43	277	179	98	-45	10	-55
	1977	228	198	30	270	193	77	-42	5	-47
	1978	198	171	27	267	193	74	-69	-22	-47
	1979	180	156	24	258	190	68	-78	-34	-44
	1980	101	92	9	213	168	45	-112	-76	-36
	1981	109	102	7	196	157	39	-87	-55	-32
Współtowarzystwo ojcu, matce lub innym osobom	1975	4131	2980	1151	5515	2836	2679	-1384	144	-1528
	1976	4663	3247	1416	5930	3201	2729	-1267	46	-1313
	1977	4294	3004	1290	5592	3132	2460	-1298	-128	-1170
	1978	4126	2746	1380	5910	3341	2569	-1784	-595	-1189
	1979	4047	2793	1254	5736	3229	2507	-1689	-436	-1253
	1980	3837	2525	1312	5377	2948	2429	-1540	-423	-1117
	1981	3185	2150	1035	4889	2846	2043	-1704	-696	-1008
Inne przyczyny	1975	6906	4849	2057	8075	4686	3389	-1169	163	-1332
	1976	8921	6196	2725	9574	5702	3872	-653	494	-1147
	1977	9565	6810	2755	9792	5987	3805	-227	823	-1050
	1978	9538	6887	2651	9850	6125	3725	-312	762	-1074
	1979	8267	5978	2289	9111	5549	3562	-844	429	-1273
	1980	6740	4568	2172	8733	5263	3470	-1993	-695	-1298
	1981	5992	3961	2031	8314	5182	3132	-2322	-1221	-1101
Przyczyny nie ustalone	1975	4449	3737	712	5032	2952	2080	-583	785	-1368
	1976	3458	2862	596	5459	3396	2063	-2001	-534	-1467
	1977	2165	1717	448	4600	3013	1587	-2435	-1296	-1139
	1978	1763	1025	738	4834	3129	1705	-3071	-2104	-967
	1979	1967	1348	619	4478	3035	1443	-2511	-1687	-824
	1980	2595	1953	642	3530	2348	1182	-935	-395	-540
	1981	2313	1797	516	2813	1908	905	-500	-111	-389

TABL. 9. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG DZIAŁÓW GOSPODARSTWA NARODOWEGO I STOSUNKU DO PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odejście			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14362	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
CZYNNI ZAWODOWO	1975	10209	7645	2564	12142	6945	5197	-1933	700	-2633
	1976	10938	7902	3036	12727	7533	5194	-1789	369	-2158
	1977	10322	7575	2747	12216	7512	4704	-1894	63	-1957
	1978	9884	6953	2931	12326	7516	4810	-2442	-563	-1879
	1979	8968	6360	2608	11430	7072	4358	-2462	-712	-1750
	1980	8292	5664	2628	10625	6401	4224	-2333	-737	-1596
	1981	7102	4928	2174	9321	5789	3532	-2219	-861	-1358
Przemysł	1975	4200	3274	926	5224	3091	2133	-1024	183	-1207
	1976	4362	3314	1048	5370	3201	2169	-1008	113	-1121
	1977	4136	3194	942	5131	3199	1932	-995	-5	-990
	1978	3784	2866	918	5059	3118	1941	-1275	-252	-1023
	1979	3563	2681	882	4698	2956	1742	-1135	-275	-860
	1980	3314	2469	845	4346	2645	1701	-1032	-176	-856
	1981	2747	2041	706	3846	2403	1443	-1099	-362	-737
Budownictwo	1975	619	486	133	858	520	338	-239	-34	-205
	1976	754	593	161	859	548	311	-105	45	-150
	1977	649	528	121	792	522	270	-143	6	-149
	1978	679	548	131	889	570	319	-210	-22	-188
	1979	569	462	107	844	552	292	-275	-90	-185
	1980	446	357	89	674	451	223	-228	-94	-134
	1981	365	290	75	684	445	239	-319	-155	-164
Rolnictwo	1975	1092	429	663	1301	531	770	-209	-102	-107
	1976	1275	455	820	1454	646	808	-179	-191	12
	1977	1329	525	804	1558	723	835	-229	-198	-31
	1978	1403	515	888	1624	742	882	-221	-227	6
	1979	1296	461	835	1577	728	849	-281	-267	-14
	1980	1222	399	823	1490	671	819	-268	-272	4
	1981	1008	364	644	1205	562	643	-197	-198	1
Leśnictwo	1975	135	65	70	128	56	72	7	9	-2
	1976	128	60	68	126	63	63	2	-3	5
	1977	131	50	81	125	60	65	6	-10	16
	1978	143	50	93	149	85	64	-6	-35	29
	1979	116	35	81	112	57	55	4	-22	26
	1980	98	39	59	121	56	65	-23	-17	-6
	1981	111	39	72	110	55	55	1	-16	17
Transport i łącz- ność	1975	637	479	158	739	406	333	-102	73	-175
	1976	843	632	211	922	492	430	-79	140	-219
	1977	686	538	148	776	463	313	-90	75	-165
	1978	681	482	199	773	450	323	-92	32	-124
	1979	688	549	139	806	480	326	-110	69	-187
	1980	543	378	165	671	393	278	-128	-15	-113
	1981	486	336	150	576	343	233	-90	-7	-83
Handel	1975	731	601	130	852	457	395	-121	144	-265
	1976	778	572	206	963	526	337	-85	46	-131
	1977	712	569	143	798	498	300	-86	71	-157
	1978	750	579	171	871	534	337	-121	45	-166
	1979	622	478	144	755	487	268	-133	-9	-124
	1980	620	447	173	727	440	287	-107	7	-114
	1981	499	376	123	596	370	226	-97	6	-103

TABL. 9.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG DZIAŁÓW GOSPODARKI NARODOWEJ I STOSUNKU DO PRACY /dok./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	z wsi	ogółem	w miastach	na wsi
CZYNNI ZAWODOWO /dok./										
Gospodarka komunalna i mieszkaniowa	1975	354	292	62	362	196	166	-8	96	-104
oraz niematerialne usługi komunalne	1976	204	166	38	232	154	78	-28	12	-40
	1977	204	161	43	235	144	91	-31	17	-48
	1978	201	151	50	233	154	79	-32	-3	-29
	1979	194	164	30	225	134	91	-31	30	-61
	1980	182	145	37	223	129	94	-41	16	-57
	1981	171	129	42	215	146	69	-44	-17	-27
Nauka i rozwój techniki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka	1975	520	414	106	693	430	263	-173	-16	-157
	1976	492	377	115	722	457	265	-230	-80	-150
	1977	472	370	102	687	473	214	-215	-103	-112
	1978	468	360	108	685	480	205	-217	-120	-97
	1979	426	341	85	616	447	169	-190	-106	-84
	1980	407	321	86	625	445	180	-218	-124	-94
	1981	376	297	79	547	385	162	-171	-88	-83
Ochrona zdrowia i opieka społeczna, kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	1975	986	832	154	908	573	335	78	259	-181
	1976	946	758	188	929	598	331	17	160	-143
	1977	829	663	166	883	578	305	-54	85	-139
	1978	810	624	186	872	577	295	-62	47	-109
	1979	671	524	147	799	537	262	-128	-13	-115
	1980	631	477	154	812	536	276	-181	-59	-122
	1981	564	412	152	680	451	229	-116	-39	-77
Administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	1975	392	340	52	496	319	177	-104	21	-125
	1976	514	454	60	582	410	172	-68	44	-112
	1977	535	469	66	566	398	168	-31	71	-102
	1978	365	309	56	492	337	155	-127	-28	-99
	1979	305	264	41	409	297	112	-104	-33	-71
	1980	304	250	54	410	282	128	-106	-32	-74
	1981	283	249	34	404	310	94	-121	-61	-60
Pozostałe działy gospodarki narodowej	1975	494	395	99	542	347	195	-48	48	-96
	1976	640	521	119	640	421	219	-	100	-100
	1977	621	490	131	634	433	201	-13	57	-70
	1978	587	458	129	662	459	203	-75	-1	-74
	1979	506	390	116	570	381	189	-64	9	-73
	1980	506	365	141	500	333	167	6	32	-26
	1981	480	386	94	441	307	134	39	79	-40
Nie ustalone działy gospodarki narodowej	1975	49	38	11	39	19	20	10	19	-9
	1976	2	-	2	28	17	11	-26	-17	-9
	1977	18	18	-	31	21	10	-13	-3	-10
	1978	13	11	2	17	10	7	-4	1	-5
	1979	12	11	1	19	16	3	-7	-5	-2
	1980	19	17	2	26	20	6	-7	-3	-4
	1981	12	9	3	17	12	5	-5	-3	-2
BIERNI ZAWODOWO	1975	9014	6607	2407	11330	6431	4899	-2316	176	-2492
	1976	9709	6882	2827	12794	7565	5229	-3085	-683	-2402
	1977	9012	6352	2660	12083	7349	4734	-3071	-997	-2074
	1978	8493	5823	2670	12543	7719	4824	-4050	-1896	-2154
	1979	7984	5598	2386	11787	7290	4497	-3803	-1692	-2211
	1980	7309	4964	2345	10745	6501	4244	-3436	-1537	-1899
	1981	6375	4403	1972	9826	6147	3679	-3451	-1744	-1707

TABL. 10. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	z wsi	ogółem	w mies- tach	na wsi
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14362	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
praca	1975	10209	7645	2564	12142	6945	5197	-1933	700	-2633
	1976	10938	7902	3036	12727	7533	5194	-1789	369	-2158
	1977	10322	7575	2747	12216	7512	4704	-1894	63	-1957
	1978	9884	6953	2931	12326	7516	4810	-2442	-563	-1879
	1979	8968	6360	2608	11430	7072	4358	-2462	-712	-1750
	1980	8292	5564	2628	10625	6401	4224	-2333	-737	-1596
	1981	7102	4928	2174	9321	5789	3532	-2219	-861	-1358
na utrzymaniu pracujących i niezarobkowe źródło utrzy- mania	1975	9014	6607	2407	11330	6431	4899	-2316	176	-2492
	1976	9709	6882	2827	12794	7565	5229	-3085	-683	-2402
	1977	9012	6352	2660	12083	7349	4734	-3071	-997	-2074
	1978	8493	5823	2670	12543	7719	4824	-4050	-1896	-2154
	1979	7984	5598	2386	11787	7290	4497	-3803	-1692	-2111
	1980	7309	4964	2345	10745	6501	4244	-3436	-1537	-1899
	1981	6375	4403	1972	9826	6147	3679	-3451	-1744	-1707
POZA ROLNICTWEM	1975	17336	13545	3791	21303	12589	8714	-3967	956	-4923
	1976	18251	14017	4234	23080	14111	8969	-4829	-94	-4735
	1977	16974	13039	3935	21762	13791	7971	-4788	-752	-4036
	1978	15873	11952	3921	22206	14118	8088	-6333	-2166	-4167
	1979	14671	11208	3463	20594	13259	7335	-5923	-2051	-3872
	1980	13518	10012	3506	18941	11912	7029	-5423	-1900	-3523
	1981	11870	8780	3090	17256	11123	6133	-5386	-2343	-3043
praca	1975	9117	7216	1901	10841	6414	4427	-1724	802	-2526
	1976	9663	7447	2216	11273	6887	4386	-1610	560	-2170
	1977	8993	7050	1943	10658	6789	3869	-1665	261	-1926
	1978	8481	6438	2043	10702	6774	3928	-2221	-336	-1885
	1979	7672	5899	1773	9853	6344	3509	-2181	-445	-1736
	1980	7070	5265	1805	9135	5730	3405	-2665	-465	-1600
	1981	6094	4564	1530	8116	5227	2889	-2022	-663	-1359
na utrzymaniu pracujących i niezarobkowe źródło utrzy- mania	1975	8219	6329	1890	10462	6175	4287	-2243	154	-2397
	1976	8588	6570	2018	11807	7224	4583	-3219	-654	-2565
	1977	7981	5989	1992	11104	7002	4102	-3123	-1013	-2110
	1978	7392	5514	1878	11504	7344	4160	-4112	-1830	-2282
	1979	6999	5309	1690	10741	6915	3826	-3742	-1606	-2136
	1980	6448	4747	1701	9806	6182	3624	-3358	-1435	-1923
	1981	5776	4216	1560	9140	5896	3244	-3364	-1680	-1684
W ROLNICTWIE	1975	1887	707	1180	2169	787	1382	-282	-80	-202
	1976	2396	767	1629	2441	987	1454	-45	-220	175
	1977	2360	888	1472	2537	1070	1467	-177	-182	5
	1978	2504	824	1680	2663	1117	1546	-159	-293	134
	1979	2281	750	1531	2623	1103	1520	-342	-353	11
	1980	2083	616	1467	2429	990	1439	-346	-374	28
	1981	1607	521	1056	1891	813	1078	-284	-262	-22
praca	1975	1092	429	663	1301	531	770	-209	-102	-107
	1976	1275	455	820	1454	646	808	-179	-191	12
	1977	1329	525	804	1558	723	835	-229	-198	-31
	1978	1403	515	888	1624	742	882	-221	-227	6
	1979	1296	461	835	1577	728	849	-281	-267	-14
	1980	1222	399	823	1490	671	819	-268	-272	4
	1981	1008	364	644	1205	562	643	-197	-198	1
na utrzymaniu pracujących i niezarobkowe źródło utrzy- mania	1975	795	278	517	868	256	612	-73	22	-95
	1976	1121	312	809	987	341	646	134	-29	163
	1977	1031	363	668	979	347	632	52	16	36
	1978	1101	309	792	1039	375	664	62	-66	128
	1979	985	289	696	1046	375	671	-61	-86	25
	1980	861	217	644	939	319	620	-78	-102	-23
	1981	599	187	412	686	251	435	-87	-64	-23

TABL. 11. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG ZAWODU WYKONYWANEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi
OGÓŁEM	1975	19223	14252	4971	23472	13376	10096	-4249	876	-5125
	1976	20647	14784	5863	25521	15098	10423	-4874	-314	-4560
	1977	19334	13927	5407	24299	14861	9438	-4965	-934	-4031
	1978	18377	12776	5601	24869	15235	9634	-6492	-2459	-4033
	1979	16952	11958	4994	23217	14362	8855	-6265	-2404	-3861
	1980	15601	10628	4973	21370	12902	8468	-5769	-2274	-3495
	1981	13477	9331	4146	19147	11936	7211	-5670	-2605	-3065
CZYNNI ZAWODOWO	1975	10209	7645	2564	12142	6945	5197	-1933	700	-2633
	1976	10938	7902	3036	12727	7533	5194	-1789	369	-2158
	1977	10322	7575	2747	12216	7512	4704	-1894	63	-1957
	1978	9884	6953	2931	12326	7516	4810	-2442	-563	-1879
	1979	8968	6360	2608	11430	7072	4358	-2462	-712	-1750
	1980	8292	5664	2628	10625	6401	4224	-2333	-737	-1596
	1981	7102	4928	2174	9321	5789	3532	-2219	-861	-1358
Kierownictwo administracji publicznej, organizacji politycznych i społecznych, kierownictwo działalności gospodarczej	1975	170	150	20	192	133	59	-22	17	-39
	1976	247	185	62	222	162	60	25	23	2
	1977	242	192	50	231	155	76	11	37	-26
	1978	290	215	75	275	185	90	15	30	-15
	1979	197	151	46	228	155	73	-31	-4	-27
	1980	205	153	52	199	129	70	6	24	-18
	1981	155	108	47	152	107	45	3	1	2
Specjaliści w zawodach technicznych	1975	670	584	86	846	627	219	-176	-43	-133
	1976	687	596	91	937	676	261	-250	-80	-170
	1977	750	659	91	984	737	247	-234	-78	-156
	1978	661	568	93	896	631	265	-235	-63	-172
	1979	503	442	61	760	568	192	-257	-126	-131
	1980	456	396	60	712	551	161	-256	-155	-101
	1981	378	337	41	570	414	156	-192	-77	-115
Specjaliści rolnictwa i leśnictwa	1975	196	101	95	207	93	114	-11	8	-19
	1976	254	129	125	241	117	124	13	12	1
	1977	228	115	113	245	118	127	-17	-3	-14
	1978	199	97	102	241	117	124	-42	-20	-22
	1979	164	74	90	202	104	98	-38	-30	-8
	1980	150	76	74	202	92	110	-52	-16	-36
	1981	121	60	61	159	86	73	-38	-26	-12
Specjaliści w zawodach nietechnicznych	1975	1094	926	168	1262	864	398	-168	62	-230
	1976	1142	962	180	1363	948	415	-221	14	-235
	1977	998	822	176	1260	902	358	-262	-80	-182
	1978	975	787	188	1280	929	351	-305	142	-163
	1979	923	753	170	1256	949	307	-333	-196	-137
	1980	872	708	164	1229	893	336	-357	-185	-172
	1981	803	643	160	1023	749	274	-220	-106	-114
Pracownicy ekonomiczni, finansowi, księgowi, instruktorzy i kontrolerzy, pracownicy administracyjno-biurowi	1975	921	762	159	1236	755	481	-315	7	-322
	1976	1093	860	233	1338	827	511	-245	33	-278
	1977	1175	947	228	1379	883	496	-204	64	-268
	1978	1149	906	243	1418	891	527	-269	15	-284
	1979	992	789	203	1252	813	439	-260	-24	-236
	1980	854	645	209	1090	683	407	-236	-38	-198
	1981	714	551	163	963	606	359	-251	-55	-196
Kolejarze, marynarze, kierowcy i inni pracownicy transportowo-łącznościowi	1975	736	521	215	848	440	408	-112	81	-193
	1976	927	692	235	991	509	482	-64	183	-247
	1977	786	601	185	928	529	399	-142	72	-214
	1978	853	573	280	971	533	438	-118	40	-158
	1979	823	591	232	992	559	433	-169	32	-201
	1980	709	441	268	856	453	403	-147	-12	-135
	1981	598	395	203	746	410	336	-148	-15	-133

TABL. 11. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WEDŁUG ZAWODU WYKONYWANEGO /dok./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi
CZYNNI ZAWODOWO /dok./										
Górnicy, skalnicy,	1975	3357	2565	792	4009	2261	1748	-652	304	-956
robotnicy zatrud-	1976	3406	2513	893	4254	2970	1784	-848	43	-891
nieni przy wydo-	1977	3319	2487	832	4070	2415	1655	-751	72	-823
bywaniu ropy, ga-	1978	3273	2380	893	4215	2524	1691	-942	-144	-798
zu, torfu i po-	1979	3073	2252	821	3923	2340	1583	-850	-88	-762
krewni zatrudnia-	1980	2927	2074	853	3725	2182	1543	-798	-108	-690
ni w górnictwie	1981	2526	1787	739	3431	2072	1359	-905	-285	-620
oraz pozostali pra-										
cownicy przemysłowi										
Robotnicy zatrud-	1975	478	351	127	502	273	229	-24	78	-102
nieni przy budo-	1976	648	484	164	587	334	253	61	150	-89
wie, remontach	1977	514	348	166	488	289	199	26	59	-33
i konserwacji bu-	1978	514	363	151	555	324	231	-41	39	-80
downictwa ogólnego,	1979	426	306	120	477	265	212	-51	41	-92
przemysłowego,	1980	408	266	142	450	250	200	-42	16	-58
lądowego i wod-	1981	326	233	93	392	228	164	-66	5	-71
no-inżynierskiego										
oraz przy robotach										
melioracyjnych										
Pracownicy obrotu	1975	620	501	119	658	352	306	-38	149	-187
towarowego usług	1976	641	483	158	680	403	277	-39	80	-119
gastonomicznych,	1977	568	441	127	612	374	238	-44	67	-111
nieprzemysłowych	1978	504	391	113	630	385	245	-126	6	-132
i innych	1979	431	313	118	548	347	201	-117	-34	-83
	1980	441	308	133	496	295	201	-55	13	-68
	1981	388	279	109	438	280	158	-50	-1	-49
Robotnicy rolni	1975	437	140	297	443	136	307	-6	4	-10
i leśni	1976	782	254	528	593	194	399	189	60	129
	1977	669	223	446	581	222	359	88	1	87
	1978	607	166	441	535	215	320	72	-49	121
	1979	458	99	359	466	184	282	-8	-85	77
	1980	409	85	324	446	151	295	-37	-66	29
	1981	265	59	206	329	127	202	-64	-68	4
Robotnicy i hodow-	1975	236	85	151	370	188	182	-134	-103	-31
cy indywidualni	1976	225	73	152	396	228	168	-171	-155	-16
	1977	239	73	166	406	243	163	-167	-170	3
	1978	234	67	167	425	238	187	-191	-171	-20
	1979	285	86	199	437	235	202	-152	-149	-3
	1980	238	60	178	383	214	169	-145	-154	9
	1981	274	67	207	363	215	148	-89	-148	59
Pracownicy nie wy-	1975	1294	959	335	1569	823	746	-275	136	-411
dzieleni według	1976	886	671	215	1125	665	460	-239	6	-245
zawodów	1977	834	667	167	1032	645	387	-198	22	-220
	1978	625	440	185	885	544	341	-260	-104	-156
	1979	693	504	189	889	553	336	-196	-49	-147
	1980	623	452	171	837	508	329	-214	56	-158
	1981	554	409	145	753	495	258	-199	-88	-113
BIERNI ZAWODOWO	1975	9014	6607	2407	11330	6431	4899	-2316	176	-2492
	1976	9709	6882	2827	12794	7565	5229	-3085	-683	-2402
	1977	9012	6352	2660	12083	7349	4734	-3071	-997	-2074
	1978	8493	5823	2670	12543	7719	4824	-4050	-1896	-2154
	1979	7984	5598	2386	11787	7290	4497	-3803	-1692	-2111
	1980	7309	4964	2345	10745	6501	4244	-3436	-1537	-1899
	1981	6375	4403	1972	9826	6147	3679	-3451	-1744	-1707

TABL. 13. MIGRACJE LUDNOŚCI W MIASTACH I NA WSI

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Saldo migracji			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
WOJEWÓDZTWO	1975	19273	9398	9875	23560	11435	12125	-4287	-2037	-2250
	1976	20676	10148	10528	25740	12529	13211	-5064	-2381	-2683
	1977	19368	9597	9771	24553	12084	12469	-5185	-2487	-2698
	1978	18401	9113	9288	25146	12225	12921	-6745	-3112	-3633
	1979	16971	8417	8554	23355	11489	11866	-6384	-3072	-3312
	1980	15619	7826	7793	21504	10579	10925	-5885	-2753	-3132
	1981	13495	6713	6782	19275	9539	9736	-5780	-2826	-2954
MIASTA										
RAZEM	1975	14293	6865	7428	13451	6502	6949	842	363	479
	1976	14809	7197	7612	15279	7413	7866	-470	-216	-254
	1977	13950	6909	7041	15073	7422	7651	-1123	-513	-610
	1978	12794	6302	6492	15430	7485	7945	-2636	-1183	-1453
	1979	11970	5926	6044	14463	7100	7363	-2493	-1174	-1319
	1980	10643	5268	5375	13011	6340	6671	-2368	-1072	-1296
	1981	9344	4643	4701	12027	5970	6057	-2683	-1327	-1356
Wałbrzych	1975	2010	911	1099	2860	1406	1452	-850	-497	-353
	1976	3013	1452	1561	3422	1698	1724	-409	-246	-163
	1977	3021	1452	1569	3225	1646	1579	-204	-194	-10
	1978	2703	1338	1365	3016	1493	1523	-313	-155	-158
	1979	2622	1278	1344	2778	1408	1370	-156	-130	-26
	1980	1614	812	802	2385	1205	1180	-771	-393	-378
	1981	2255	1133	1122	2407	1231	1176	-152	-98	-54
Bardo	1975	127	67	60	112	61	51	15	6	9
	1976	160	76	84	103	49	54	57	27	30
	1977	165	103	62	144	75	69	21	28	-7
	1978	132	76	56	156	77	79	-24	-1	-23
	1979	102	58	44	140	69	71	-38	-11	-27
	1980	128	68	60	106	55	51	22	13	9
	1981	106	50	56	153	80	73	-47	-30	-17
Bielawa	1975	748	349	399	836	386	450	-88	-37	-51
	1976	816	380	436	810	371	439	6	9	-3
	1977	669	315	354	878	410	468	-209	-95	-114
	1978	585	271	314	794	389	405	-209	-118	-91
	1979	484	257	227	824	431	393	-340	-174	-166
	1980	573	284	289	702	353	349	-129	-69	-60
	1981	483	230	253	660	321	339	-177	-91	-86
Boguszów Gorce	1975	542	273	269	568	262	306	-26	11	-37
	1976	773	398	375	742	371	371	31	27	4
	1977	488	247	241	632	313	319	-144	-66	-78
	1978	450	239	211	819	387	432	-369	-148	-221
	1979	371	185	186	745	361	384	-374	-176	-198
	1980	374	183	191	577	274	303	-203	-91	-112
	1981	252	127	125	582	280	302	-330	-153	-177
Bystrzyca Kłodzka	1975	584	288	296	342	163	179	242	125	117
	1976	463	222	241	433	221	212	30	1	29
	1977	509	231	278	371	183	188	138	48	90
	1978	504	244	260	367	166	201	137	78	59
	1979	253	134	119	355	167	188	-102	-33	-69
	1980	314	143	171	362	170	192	-48	-27	-21
	1981	222	108	114	294	145	149	-72	-37	-35
Duszniki Zdrój	1975	431	189	242	211	99	112	220	90	130
	1976	311	129	182	243	104	139	68	25	43
	1977	188	92	96	248	114	134	-60	-22	-38
	1978	123	52	71	250	123	127	-127	-71	-56
	1979	113	50	63	229	92	137	-116	-42	-74
	1980	93	44	49	220	100	120	-127	-56	-71
	1981	90	46	44	159	77	82	-69	-31	-38
Dzierżoniów	1975	987	486	501	935	452	483	52	34	18
	1976	761	377	384	1081	490	591	-320	-113	-207
	1977	1144	568	576	1079	514	565	65	54	11
	1978	993	487	506	1072	522	550	-79	-35	-44
	1979	1079	532	547	1020	500	520	59	32	27
	1980	997	476	521	913	439	474	84	37	47
	1981	761	371	390	835	397	438	-74	-26	-48

TABL. 13.

MIGRACJE LUDNOŚCI W MIASTACH I NA WSI /cd./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
MIASTA /dok./										
Głuszyca	1975	170	89	81	180	91	89	-10	-2	-8
	1976	187	94	93	236	120	116	-49	-26	-23
	1977	120	59	61	293	150	143	-173	-91	-82
	1978	147	76	71	300	145	155	-153	-69	-84
	1979	116	56	60	289	141	148	-173	-85	-88
	1980	144	76	68	252	115	137	-108	-39	-69
	1981	90	44	46	205	100	105	-115	-56	-59
Jaworzyna Śląska	1975	136	68	68	201	97	104	-65	-29	-36
	1976	191	79	112	204	106	98	-13	-27	14
	1977	105	57	48	191	96	95	-86	-39	-47
	1978	111	59	52	251	127	124	-140	-68	-72
	1979	96	40	56	282	142	140	-186	-102	-84
	1980	80	37	43	204	104	100	-124	-67	-57
	1981	53	29	24	187	95	92	-134	-66	-68
Jedlina Zdrój	1975	160	91	69	287	145	142	-127	-54	-73
	1976	142	75	67	283	153	130	-141	-78	-63
	1977	171	88	83	289	138	151	-118	-50	-68
	1978	157	80	77	294	143	151	-137	-63	-74
	1979	140	69	71	233	123	110	-93	-54	-39
	1980	122	56	66	210	111	99	-88	-55	-33
	1981	139	77	62	244	131	113	-105	-54	-51
Kłodzko	1975	1242	604	638	706	339	367	536	265	271
	1976	1228	601	627	871	425	446	357	176	181
	1977	1047	503	544	837	403	434	210	100	110
	1978	1007	474	533	857	423	434	150	51	99
	1979	836	380	456	737	350	387	99	30	69
	1980	789	398	391	821	392	429	-32	6	-38
	1981	553	267	286	747	365	382	-194	-98	-96
Kudowa Zdrój	1975	199	97	102	276	120	156	-77	-23	-54
	1976	156	84	72	288	130	158	-132	-46	-86
	1977	334	171	163	274	128	146	60	43	17
	1978	275	140	135	290	141	149	-15	1	-14
	1979	157	75	82	279	138	141	-122	-63	-59
	1980	191	90	101	202	105	97	-11	-15	4
	1981	181	89	92	244	118	126	-63	-29	-34
Lędek Zdrój	1975	431	187	244	245	125	120	186	62	124
	1976	247	114	133	294	135	159	-47	-21	-26
	1977	230	111	119	295	134	161	-65	-23	-42
	1978	198	96	102	272	113	159	-74	-17	-57
	1979	190	93	97	217	98	119	-27	-5	-22
	1980	167	80	87	196	91	105	-29	-11	-18
	1981	136	73	63	174	84	90	-38	-11	-27
Mieroszów	1975	217	100	117	140	61	79	77	39	38
	1976	120	60	60	130	59	71	-10	1	-11
	1977	124	69	55	221	98	123	-97	-29	-68
	1978	95	44	51	261	124	137	-166	-80	-86
	1979	108	51	57	154	76	78	-46	-25	-21
	1980	139	67	72	167	83	84	-28	-16	-12
	1981	104	49	55	165	91	74	-61	-42	-19
Międzyzylesie	1975	157	78	79	116	57	59	41	21	20
	1976	143	62	51	131	61	70	-18	1	-19
	1977	131	73	58	96	53	43	35	20	15
	1978	75	34	41	81	39	42	-6	-5	-1
	1979	106	58	48	97	42	55	9	16	-7
	1980	97	48	49	131	68	63	-34	-20	-14
	1981	52	32	20	80	40	40	-28	-8	-20
Niemcza	1975	134	64	70	142	66	76	-8	-2	-6
	1976	153	81	72	150	74	76	3	7	-4
	1977	103	43	60	156	76	80	-53	-33	-20
	1978	115	59	56	143	75	68	-28	-16	-12
	1979	74	46	28	110	56	54	-36	-10	-26
	1980	88	43	45	87	45	42	1	-2	3
	1981	49	24	25	127	62	65	-78	-38	-40

TABL. 13. MIGRACJE LUDNOŚCI W MIASTACH I NA WSI /cd./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
MIASTA /cd./										
Nowa Ruda	1975	657	332	325	781	371	410	-124	-39	-85
	1976	629	321	308	928	452	476	-299	-131	-168
	1977	333	168	165	829	408	421	-496	-240	-256
	1978	324	160	164	991	457	534	-667	-297	-370
	1979	469	230	239	830	403	427	-361	-173	-188
	1980	499	258	241	849	405	444	-350	-147	-203
	1981	463	206	257	749	377	372	-286	-171	-115
Pieczyce	1975	370	161	209	350	173	177	20	-12	32
	1976	342	161	181	454	202	252	-112	-41	-71
	1977	266	149	117	470	229	241	-204	-80	-124
	1978	239	115	124	437	200	237	-198	-85	-113
	1979	283	144	139	455	213	242	-172	-69	-103
	1980	167	87	80	455	216	239	-288	-129	-159
	1981	125	74	51	372	183	189	-247	-109	-138
Piława Górna	1975	133	71	62	239	122	117	-106	-51	-55
	1976	155	85	70	296	146	150	-141	-61	-80
	1977	153	80	73	273	144	129	-120	-64	-56
	1978	139	73	66	337	174	163	-198	-101	-97
	1979	128	58	70	313	147	166	-185	-89	-96
	1980	135	61	74	295	154	141	-160	-93	-67
	1981	119	63	56	212	106	106	-93	-43	-50
Polanica Zdrój	1975	356	156	200	243	110	133	113	46	67
	1976	334	151	183	267	117	150	67	34	33
	1977	244	116	128	282	135	147	-38	-19	-19
	1978	253	129	124	248	103	145	5	26	-21
	1979	154	63	91	204	89	115	-50	-26	-24
	1980	89	38	51	310	155	155	-221	-117	-104
	1981	70	35	35	205	88	117	-135	-53	-82
Radków	1975	56	32	24	58	27	31	-2	5	-7
	1976	66	33	33	128	65	63	-62	-32	-30
	1977	64	34	30	83	49	34	-19	-15	-4
	1978	47	25	22	93	47	46	-46	-22	-24
	1979	48	17	31	87	50	37	-39	-33	-6
	1980	26	11	15	64	25	39	-38	-14	-24
	1981	25	16	9	52	23	29	-27	-7	-20
Stronie Śląskie	1975	244	126	118	213	104	109	31	22	9
	1976	309	143	166	192	84	108	117	59	58
	1977	256	133	123	180	89	91	76	44	32
	1978	130	58	72	185	89	96	-55	-31	-24
	1979	131	72	59	169	78	91	-38	-6	-32
	1980	189	97	92	164	83	81	25	14	11
	1981	109	52	57	129	62	67	-20	-10	-10
Strzegom	1975	427	211	216	400	188	212	27	23	4
	1976	505	252	253	409	208	201	96	44	52
	1977	460	235	225	444	219	225	16	16	-
	1978	378	185	193	428	215	213	-50	-30	-20
	1979	387	198	189	406	210	196	-19	-12	-7
	1980	380	201	179	375	176	199	5	25	-20
	1981	212	111	101	265	136	129	-53	-25	-28
Szczawno Zdrój	1975	324	157	167	399	186	213	-75	-29	-46
	1976	345	180	165	407	199	208	-62	-19	-43
	1977	267	144	123	406	207	199	-139	-63	-76
	1978	229	104	125	351	179	172	-122	-75	-47
	1979	168	97	71	470	222	248	-302	-125	-177
	1980	263	127	136	308	153	155	-45	-26	-19
	1981	224	111	113	228	112	116	-4	-1	-3
Szczytina	1975	151	87	64	263	123	140	-112	-36	-76
	1976	137	62	75	176	77	99	-39	-15	-24
	1977	141	79	62	172	75	97	-31	4	-35
	1978	120	54	66	165	85	80	-45	-31	-14
	1979	150	76	74	152	68	84	-2	8	-10
	1980	204	108	96	117	59	58	87	49	38
	1981	134	67	67	84	42	42	50	25	25

TABL. 13.

MIGRACJE LUDNOSCI W MIASTACH I NA WSI /cd./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
MIASTA /dok./										
Świdnica	1975	1803	860	943	922	456	466	881	404	477
	1976	1811	851	960	1086	541	545	725	310	415
	1977	1865	898	967	1090	536	554	775	362	413
	1978	1873	927	946	1183	563	620	690	364	326
	1979	1592	779	813	1060	519	541	532	260	272
	1980	1458	696	762	978	445	533	480	251	229
	1981	1366	682	684	914	449	465	452	233	219
Świebodzice	1975	477	222	255	448	204	244	29	18	11
	1976	533	254	279	504	243	261	29	11	18
	1977	566	274	292	523	248	275	43	26	17
	1978	459	230	229	463	233	230	-4	-3	-1
	1979	549	272	277	529	261	268	20	11	9
	1980	552	269	283	445	216	229	107	53	54
	1981	362	180	182	443	215	228	-81	-35	-46
Ząbkowice Śląskie	1975	435	230	205	511	278	233	-76	-48	-28
	1976	368	183	185	416	212	204	-48	-29	-19
	1977	448	241	207	503	268	235	-55	-27	-28
	1978	553	290	263	612	314	298	-59	-24	-35
	1979	643	352	291	601	301	300	42	51	-9
	1980	349	206	143	529	273	256	-180	-67	-113
	1981	288	151	137	543	283	260	-255	-132	-123
Ziębice	1975	235	116	119	195	90	105	40	26	14
	1976	186	102	84	287	138	149	-101	-36	-65
	1977	173	91	82	262	124	138	-89	-33	-56
	1978	202	98	104	465	231	234	-263	-133	-130
	1979	232	107	125	396	196	200	-164	-89	-75
	1980	278	133	145	288	131	157	-10	2	-12
	1981	195	85	110	295	145	150	-100	-60	-40
Złoty Stok	1975	57	25	32	90	52	38	-33	-27	-6
	1976	58	38	20	158	88	70	-100	-50	-50
	1977	68	30	38	130	61	69	-62	-31	-31
	1978	71	34	37	75	26	49	-4	8	-12
	1979	80	41	39	97	53	44	-17	-12	-5
	1980	72	38	34	115	52	63	-43	-14	-29
	1981	42	22	20	102	55	47	-60	-33	-27
Żarów	1975	293	138	155	182	86	96	111	52	59
	1976	197	97	100	150	74	76	47	23	24
	1977	97	55	42	197	99	98	-100	-44	-56
	1978	107	51	56	174	82	92	-67	-31	-36
	1979	109	58	51	205	96	109	-96	-38	-58
	1980	72	33	39	184	87	97	-112	-54	-58
	1981	84	39	45	171	77	94	-87	-38	-49
GMINY										
RAZEM	1975	4980	2533	2447	10109	4933	5176	-5129	-2400	-2729
	1976	5867	2951	22916	10461	5116	5345	-4594	-2165	-2429
	1977	5418	2688	2730	9480	4662	4818	-4062	-1974	-2088
	1978	5607	2811	2796	9716	4740	4976	-4109	-1929	-2180
	1979	5001	2491	2510	8892	4389	4503	-3891	-1898	-1993
	1980	4976	2558	2418	8493	4239	4254	-3517	-1681	-1836
	1981	4151	2070	2081	7248	3569	3679	-3097	-1499	-1598
Bardo	1975	82	41	41	164	82	82	-82	-41	-41
	1976	181	89	92	157	76	81	24	13	11
	1977	132	70	62	189	99	90	-57	-29	-28
	1978	149	82	67	173	89	84	-24	-7	-17
	1979	105	57	48	117	68	49	-12	-11	-1
	1980	113	61	52	160	76	84	-47	-15	-32
	1981	117	60	57	196	93	103	-79	-33	-46
Bystrzyca Kłodzka	1975	272	133	139	659	339	320	-387	-206	-181
	1976	242	123	119	560	263	297	-318	-140	-178
	1977	304	158	146	606	292	314	-302	-134	-168
	1978	247	138	109	584	279	305	-337	-141	-196
	1979	267	128	139	426	202	224	-159	-74	-85
	1980	205	103	102	375	189	186	-170	-86	-84
	1981	209	105	104	333	175	158	-124	-70	-54

TABL. 13. MIGRACJE LUDNOŚCI W MIASTACH I NA WSI /cd./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
GMINY /cd./										
Ciepłowody	1975	77	45	32	153	75	78	-76	-30	-46
	1976	90	47	43	142	71	71	-52	-24	-28
	1977	100	48	52	256	123	133	-156	-75	-81
	1978	73	36	37	234	105	129	-161	-69	-92
	1979	87	49	38	152	75	77	-65	-26	-39
	1980	87	43	44	163	82	81	-76	-39	-37
	1981	68	33	35	166	85	81	-98	-52	-46
Czarny Bór	1975	130	72	58	172	89	83	-42	-17	-25
	1976	96	56	40	221	110	111	-125	-54	-71
	1977	125	66	59	196	96	100	-71	-30	-41
	1978	114	59	55	181	90	91	-67	-31	-36
	1979	133	71	62	155	85	70	-22	-14	-8
	1980	68	37	31	147	86	61	-79	-49	-30
	1981	87	47	40	147	66	81	-60	-19	-41
Dobromierz	1975	179	95	84	305	161	144	-126	-66	-60
	1976	173	77	96	299	145	154	-126	-68	-58
	1977	137	65	72	302	142	160	-165	-77	-88
	1978	149	91	58	335	172	163	-186	-81	-105
	1979	200	94	106	339	170	169	-139	-76	-63
	1980	150	75	75	350	175	175	-200	-100	-100
	1981	106	51	55	233	107	126	-127	-56	-71
Dzierżoniów	1975	320	146	174	678	336	342	-358	-190	-168
	1976	431	199	232	638	324	314	-207	-125	-82
	1977	340	162	178	614	302	312	-274	-140	-134
	1978	325	160	165	634	301	333	-309	-141	-168
	1979	302	151	151	461	225	236	-159	-74	-85
	1980	261	129	132	556	264	292	-295	-135	-160
	1981	232	122	110	397	191	206	-165	-69	-96
Głuszyca	1975	29	13	16	98	47	51	-69	-34	-35
	1976	54	27	27	125	69	56	-71	-42	-29
	1977	53	32	21	102	48	54	-49	-16	-33
	1978	76	35	41	121	55	66	-45	-20	-25
	1979	47	17	30	87	45	42	-40	-28	-12
	1980	78	37	41	70	33	37	8	4	4
	1981	66	25	41	88	48	40	-22	-23	1
Jaworzyna Śląska	1975	128	70	58	279	137	142	-151	-67	-84
	1976	179	92	87	301	149	152	-122	-57	-65
	1977	135	67	68	234	112	122	-99	-45	-54
	1978	209	100	109	322	163	159	-113	-63	-50
	1979	137	61	76	276	127	149	-139	-66	-73
	1980	148	77	71	275	144	131	-127	-67	-60
	1981	131	70	61	185	92	93	-54	-22	-32
Kamieniec Ząbkowicki	1975	177	72	105	329	168	161	-152	-96	-56
	1976	232	120	112	355	191	164	-123	-71	-52
	1977	225	108	117	340	165	175	-115	-57	-58
	1978	276	135	141	412	210	202	-136	-75	-61
	1979	233	123	110	439	219	220	-206	-96	-110
	1980	283	148	135	328	154	174	-45	-6	-39
	1981	174	80	94	305	139	166	-131	-59	-72
Kłodzko	1975	479	240	239	1032	489	543	-553	-249	-304
	1976	474	226	248	1069	511	558	-595	-285	-310
	1977	457	224	233	906	439	467	-449	-215	-234
	1978	490	236	254	756	356	400	-266	-120	-146
	1979	471	233	238	728	346	382	-257	-113	-144
	1980	533	272	261	633	317	316	-100	-45	-55
	1981	429	212	217	576	276	300	-147	-64	-83
Kudowa Zdrój	1975	54	32	22	91	42	49	-37	-10	-27
	1976	58	23	35	88	42	46	-30	-19	-11
	1977	59	30	29	126	61	65	-67	-31	-36
	1978	61	29	32	126	60	66	-65	-31	-34
	1979	84	44	40	97	49	48	-13	-5	-8
	1980	47	23	24	117	50	67	-70	-27	-43
	1981	28	12	16	54	24	30	-26	-12	-14

TABL. 13. MIGRACJE LUDNOŚCI W MIASTACH I NA WSI /cd./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
GMINY /cd./										
Łądek Zdrój	1975	90	52	38	168	86	82	-78	-34	-44
	1976	64	33	31	143	72	71	-79	-39	-40
	1977	85	45	40	123	58	65	-38	-13	-25
	1978	78	44	34	95	40	55	-17	4	-21
	1979	61	31	30	79	42	37	-18	-11	-7
	1980	47	22	25	109	53	56	-62	-31	-31
	1981	46	23	23	124	66	58	-78	-43	-35
Marcinowice	1975	191	99	92	277	141	136	-86	-42	-44
	1976	188	99	89	275	138	137	-87	-39	-48
	1977	197	97	100	319	154	165	-122	-57	-65
	1978	168	91	77	300	150	150	-132	-59	-73
	1979	151	72	79	258	118	140	-107	-46	-61
	1980	182	96	86	236	117	119	-54	-21	-33
	1981	129	63	66	222	95	127	-93	-32	-61
Mieroszów	1975	92	46	46	138	65	73	-46	-19	-27
	1976	84	49	35	160	77	83	-76	-28	-48
	1977	120	59	61	151	74	77	-31	-15	-16
	1978	100	48	52	177	103	74	-77	-55	-22
	1979	91	45	46	166	84	82	-75	-39	-36
	1980	130	67	63	158	77	81	-28	-10	-18
	1981	89	46	43	180	96	84	-91	-50	-41
Międzylesie	1975	183	99	84	420	189	231	-237	-90	-147
	1976	185	93	92	360	179	181	-175	-86	-89
	1977	236	124	112	389	206	183	-153	-82	-71
	1978	225	100	125	272	126	146	-47	-26	-21
	1979	187	96	91	277	148	129	-90	-52	-38
	1980	181	88	93	237	119	118	-56	-31	-25
	1981	144	73	71	194	98	96	-50	-25	-25
Niemcza	1975	97	42	55	198	87	111	-101	-45	-56
	1976	112	65	47	172	78	94	-60	-13	-47
	1977	92	48	44	151	72	79	-59	-24	-35
	1978	111	55	56	198	92	106	-87	-37	-50
	1979	57	34	23	150	76	74	-93	-42	-51
	1980	73	32	41	108	47	61	-35	-15	-20
	1981	69	34	35	130	63	67	-61	-29	-32
Nowa Ruda	1975	382	180	202	773	378	395	-391	-198	-193
	1976	461	228	233	866	415	451	-405	-187	-218
	1977	435	210	225	537	257	280	-102	-47	-55
	1978	358	181	177	721	350	371	-363	-169	-194
	1979	333	160	173	635	314	321	-302	-154	-148
	1980	293	151	142	627	313	314	-334	-162	-172
	1981	268	143	125	667	324	343	-399	-181	-218
Przeworno	1975	136	67	69	237	103	134	-101	-36	-65
	1976	123	57	66	220	114	106	-97	-57	-40
	1977	107	59	48	225	101	124	-118	-42	-76
	1978	135	72	63	280	135	145	-145	-63	-82
	1979	113	54	59	207	97	110	-94	-43	-51
	1980	98	54	44	173	86	87	-75	-32	-43
	1981	93	38	55	177	88	89	-84	-50	-34
Radków	1975	208	93	115	395	196	199	-187	-103	-84
	1976	226	117	109	391	187	204	-165	-70	-95
	1977	169	85	84	306	150	156	-137	-65	-72
	1978	174	73	101	256	119	137	-82	-46	-36
	1979	165	86	79	255	115	140	-90	-29	-61
	1980	131	68	63	295	152	143	-164	-84	-80
	1981	143	72	71	266	127	139	-123	-55	-68
Stare Boguczwice	1975	151	85	66	168	81	87	-17	4	-21
	1976	161	79	82	250	137	113	-89	-58	-31
	1977	149	73	76	202	96	106	-53	-23	-30
	1978	174	83	91	185	95	90	-11	-12	1
	1979	116	58	58	229	119	110	-113	-61	-52
	1980	120	62	58	172	73	59	-12	-11	-1
	1981	78	42	36	134	71	63	-56	-29	-27

TABL. 13. MIGRACJE LUDNOŚCI W MIASTACH I NA WSI /dok./

WYSZCZEGÓLNIENIE		Napływ			Odływ			Saldo migracji		
		ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty	ogółem	męż- czyźni	kobie- ty
GNINY /dok./										
Stosowice	1975	157	86	71	237	105	132	-80	-19	-61
	1976	205	113	92	270	119	151	-65	-6	-59
	1977	124	60	64	226	124	102	-102	-64	-38
	1978	160	82	78	285	142	143	-125	-60	-65
	1979	152	70	82	259	132	127	-107	-62	-45
	1980	150	84	66	285	148	137	-135	-64	-71
	1981	107	54	53	176	82	94	-69	-28	-41
Stronie Śląskie	1975	119	69	50	137	68	69	-18	1	-19
	1976	92	47	45	236	113	123	-144	-66	-78
	1977	116	60	56	174	96	78	-58	-36	-22
	1978	86	41	45	108	62	46	-22	-21	-1
	1979	78	40	38	119	60	59	-41	-20	-21
	1980	92	53	39	162	90	72	-70	-37	-33
	1981	76	42	34	71	43	28	5	1	6
Strzegom	1975	246	136	110	453	233	220	-207	-97	-110
	1976	325	167	158	601	284	317	-276	-117	-159
	1977	314	152	162	515	283	232	-201	-131	-70
	1978	302	157	145	552	255	297	-250	-98	-122
	1979	263	138	125	518	257	261	-255	-119	-136
	1980	270	138	132	542	277	265	-272	-139	-133
	1981	241	100	133	320	173	147	-79	-65	-14
Szczytina	1975	77	40	37	187	88	99	-110	-48	-62
	1976	96	53	43	164	86	78	-68	-33	-35
	1977	94	44	50	136	68	68	-42	-24	-18
	1978	62	32	30	111	60	51	-49	-28	-21
	1979	66	36	30	105	51	54	-39	-15	-24
	1980	87	39	48	124	58	66	-37	-19	-18
	1981	56	32	24	77	33	44	-21	-1	-20
Świdnica	1975	376	195	181	887	427	460	-511	-232	-279
	1976	494	242	252	947	461	486	-453	-219	-234
	1977	416	197	219	847	415	432	-431	-218	-213
	1978	481	244	237	812	387	425	-331	-143	-188
	1979	402	199	203	740	354	386	-338	-155	-183
	1980	432	217	215	752	373	379	-320	-156	-164
	1981	333	157	176	615	319	296	-282	-162	-120
Walim	1975	179	92	87	288	153	135	-109	-61	-48
	1976	218	116	102	336	149	187	-118	-33	-85
	1977	222	110	112	329	165	164	-107	-55	-52
	1978	193	103	90	315	147	168	-122	-44	-78
	1979	173	78	95	292	145	147	-119	-67	-52
	1980	143	77	66	254	120	134	-111	-43	-68
	1981	185	98	87	280	149	131	-95	-51	-44
Ząbkowice Śląskie	1975	94	41	53	491	258	233	-397	-217	-180
	1976	145	71	74	332	166	166	-187	-95	-92
	1977	112	55	57	286	135	151	-174	-80	-94
	1978	179	78	101	358	185	173	-179	-107	-72
	1979	165	82	83	497	253	244	-332	-171	-161
	1980	192	104	88	364	193	171	-172	-89	-83
	1981	159	84	75	271	132	139	-112	-48	-64
Ziębice	1975	143	77	66	340	152	188	-197	-75	-122
	1976	265	131	134	381	187	194	-116	-56	-60
	1977	201	94	107	377	174	203	-176	-80	-96
	1978	228	109	119	526	241	285	-298	-132	-166
	1979	227	105	102	512	252	260	-305	-147	-158
	1980	236	120	116	389	185	204	-153	-65	-88
	1981	141	69	72	294	141	153	-153	-72	-81
Złoty Stok	1975	23	14	9	88	40	48	-65	-26	-39
	1976	48	25	23	88	45	43	-40	-20	-20
	1977	40	18	22	95	45	50	-55	-27	-28
	1978	53	27	26	76	39	37	-23	-12	-11
	1979	35	21	14	75	39	36	-40	-18	-22
	1980	53	27	26	101	50	51	-48	-23	-25
	1981	51	30	21	116	55	61	-65	-25	-40
Zarów	1975	109	61	48	267	118	149	-158	-57	-101
	1976	165	87	78	314	158	156	-149	-71	-78
	1977	122	66	54	221	110	111	-99	-42	-57
	1978	171	90	81	241	132	109	-70	-42	-28
	1979	120	58	62	242	122	120	-122	-64	-58
	1980	93	54	39	271	138	133	-178	-84	-94
	1981	96	45	51	254	118	136	-158	-73	-85

1. Holzer J.Z. "Demografia" PWE, Warszawa 1980 r.
2. Latuch M. "Demografia społeczno-ekonomiczna" PWE, Warszawa 1980 r.
3. Stokowski F. "Podstawy demografii" PWE, Warszawa 1972 r.
4. Rocznik Statystyczny 1982, GUS Warszawa.
5. Rocznik Statystyczny Województw 1981, GUS Warszawa 1982 r.
6. "Definicje podstawowych pojęć z zakresu demografii"
- Zeszyty metodyczne nr 32, GUS Warszawa 1982 r.
7. Pisarski W.-praca dyplomowa "Struktura demograficzna województwa wałbrzyskiego"
- Wrocław 1980 r.
8. Sędziak J.-praca magisterska "Wielkość i przyczyny ruchów migracyjnych ludności województwa wałbrzyskiego w latach 1975-1980", Wrocław 1982 r.